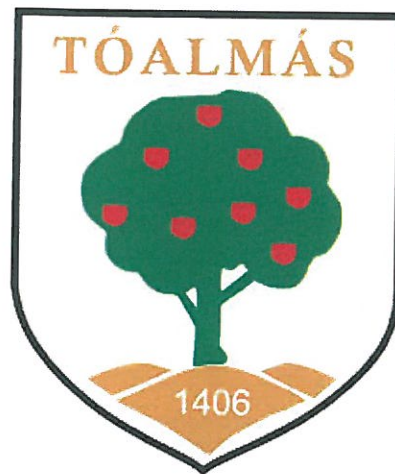

TÓALMÁS KÖZSÉG
KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA
(2017-2022)

Környezetvédelmi és Kutatásfejlesztési Kft.
3000 Hatvan, Csaba Vezér út 9.
www.enviroscience.eu

TÓALMÁS KÖZSÉG
KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA
(2017-2022)

Készítette:

ENVIROSCIENCE

Környezetvédelmi és Kutatásfejlesztési Kft.

3000 Hatvan, Csaba vezér út 9.

Dr. Szabó István

ügyvezető igazgató
(mérnöki kamarai szám: 13-15816)

Hatvan, 2017.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	3
1. ELŐZMÉNYEK	6
2. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM CÉLRENDSZERE	6
2.1. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM CÉLJA.....	6
3. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	6
3.1. MAGYARORSZÁG ALAPTÖRVÉNYE.....	6
3.2. KÖRNYEZETVÉDELMI TÖRVÉNY	7
3.2.1. <i>Iránymutató szakmai megfontolások.....</i>	<i>8</i>
3.3. NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM.....	9
3.4. PEST MEGYE KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA.....	9
4. TERMÉSZETI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	10
4.1. TÓALMÁS KÖZSÉG ELHELYEZKEDÉSE ÉS JELLEMZÉSE.....	10
4.2. TÓALMÁS KÖZSÉG ÁTTEKINTŐ TÖRTÉNETE	10
4.1. TERMÉSZETFÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK.....	14
4.1.1. <i>Domborzati adottságok.....</i>	<i>14</i>
4.1.2. <i>Éghajlati adottságok</i>	<i>14</i>
4.1.3. <i>Vízrajzi adottságok.....</i>	<i>14</i>
4.1.4. <i>Talaj adottságok.....</i>	<i>15</i>
4.2. A TELEPÜLÉS BOTANIKAI JELLEMZÉSE	16
4.3. A TELEPÜLÉS ZOOLOGIAI JELLEMZÉSE	17
4.4. ÉPÍTETT KÖRNYEZET	18
4.4.1. <i>A lakások, lakóházak, lakóterek jellemzői.....</i>	<i>18</i>
4.4.2. <i>Zöldterületek</i>	<i>20</i>
5. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET JELENLEGI ÁLLAPOTA.....	21
5.1. TERMÉSZET ÉS TÁJVÉDELEM.....	21
5.1.1. <i>Országos jelentőségű védett természeti területek</i>	<i>22</i>
5.1.2. <i>Ex lege védett természeti területek</i>	<i>22</i>
5.1.3. <i>A Natura 2000 hálózat területei.....</i>	<i>22</i>
5.1.4. <i>Országos jelentőségű ökológiai hálózathoz tartozó természeti területek.....</i>	<i>22</i>
5.1.5. <i>Helyi jelentőségű védett természeti területek.....</i>	<i>23</i>
5.1.6. <i>Országos műemlék védelem alatt álló épületek.....</i>	<i>23</i>
5.2. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM	24

5.2.1. Zóna besorolás	24
5.2.2. Háttér szennyezettség	25
5.2.3. Tóalmás levegőminősége	26
5.3. ZAJ ÉS REZGÉSVÉDELMI JELLEMZÉS	26
5.3.1. A csatornaberuházással kapcsolatosan végzett zajmérések.....	28
5.3.2. Forgalomszámlálási eredmények	28
5.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	28
5.4.1. Előzmények.....	28
5.4.2. A Hulladék közszolgáltatás Önkormányzati feladatai.....	29
5.4.3. Ellátási körzetek.....	29
5.4.4. Az ingatlan tulajdonosok jogai és kötelezettségei	30
5.4.5. A begyűjtő edényzet méretei.....	31
5.4.6. Szelektív hulladékgyűjtés.....	32
5.4.7. Hulladékudvarok.....	32
5.4.8. Biológiailag lebomló hulladékok elhelyezési lehetősége	32
5.4.9. Lomtalanítás.....	32
5.4.10. Gyűjtőedényzetre vonatkozó előírások	32
5.4.11. Közterületek tisztasága	33
5.4.12. Felhagyott hulladéklerakók, illegális lerakások.....	33
5.4.13. Speciális hulladékféleségek	33
5.5. KÖZMŰELLÁTÁS	33
5.5.1. Ivóvízellátás	34
5.5.2. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	34
5.5.3. Szennyvízkezelés.....	35
5.5.4. A Tápió Menti Régió szennyvízelvezetése.....	35
5.5.5. A szentlőrincikéai szennyvíztisztító	36
5.5.6. Energia felhasználás.....	39
5.5.7. Elektronikus hírközlés	41
5.6. NAGYOBB KÖRNYEZETHASZNÁLÓ ÜZEMEK BEMUTATÁSA.....	41
6. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, VALAMINT KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTOK	42
6.1. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM ALAPVETŐ CÉLKITŰZÉSEI.....	42
6.2. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM CÉLJAI TERÜLETENKÉNT	43
7. TÓALMÁS TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMPONTJAI	47
7.1. FÖLDTANI KÖZEG VÉDELME.....	47
7.2. FELSZÍNI- ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK VÉDELME.....	48
7.3. LEVEGŐ-TISZTASÁG VÉDELEM.....	49

Környezetvédelmi Program - Tóalmás (2017-2022)

7.4. TERMÉSZET VÉDELME	50
7.5. TÁJVÉDELEM, TELEPÜLÉSI ZÖLDTERÜLETEK, ÉPÍTETT KÖRNYEZET	52
7.6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	56
7.7. IVÓVÍZELLÁTÁS, CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS	57
7.8. SZENNYVÍZKEZELÉS	58
7.9. ZAJ ÉS REZGÉSVÉDELEM	60
7.10. MEGÚJULÓ ENERGIAHORDOZÓK HASZNOSÍTÁSA	60
7.11. KÖRNYEZETI NEVELÉS	61
7.12. NAGYOBB BERUHÁZÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÖRNYEZETVÉDELMI TEENDŐK	62
8. MELLÉKLETEK	63

1. ELŐZMÉNYEK

Tóalmás Község Önkormányzata (2252 Tóalmás, Fő tér 1-3.) megbízta az ENVIROSCIENCE Környezetvédelmi és Kutatásfejlesztési Kft.-t (3000 Hatvan, Csaba Vezér út 9.), hogy állítsa össze a község települési környezetvédelmi programját.

2. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM CÉLRENDSZERE

2.1. A Környezetvédelmi program célja

A program célja, hogy támogassa Tóalmás község gazdaságos működését és fejlődését, biztosítva a lakosság számára optimális környezeti körülményeket, betartva a fenntartható fejlődés és a hatályos jogi szabályozás települési és közösségi működéssel kapcsolatos elvárásait.

Fentiek alapján program megvalósítandó céljai:

- 1.) A program megvalósítása segítse elő a helyben lévő környezetvédelmi problémák megoldását. Óvja meg természetes és mesterséges környezet értékeit
- 2.) Javítsa a település lakosságának az életminőségét.
- 3.) Kapcsolódjon össze a regionális és országos környezetvédelemmel és fenntarthatósággal kapcsolatos programokkal
- 4.) Helyi intézkedéseivel járuljon hozzá a globális fenntarthatósághoz

3. JOGSZABÁLYI HÁTTER

3.1. Magyarország Alaptörvénye

Magyarország alaptörvénye az alábbiak szerint biztosítja állampolgárainak az egészséges környezethez való jogot:

XX. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

XXI. cikk

- (1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- (2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt - törvényben meghatározottak szerint - helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

3.2. Környezetvédelmi Törvény

A települési környezetvédelmi programok elkészítését az 1995. évi LIII. törvény IV. fejezetében, a 46. § (1) bekezdés b) pontja írja elő, az alábbiak szerint:

A helyi önkormányzat fenti törvény által felsorolt környezetvédelmi kötelezettségei a következők:

- biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;
- a Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervéveivel összhangban illetékességi területére önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;
- a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;
- együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, társadalmi szervezetekkel;
- elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;
- a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

A települési környezetvédelmi program tartalmáról az 1995. évi LIII. törvény a következők szerint rendelkezik:

A települési környezetvédelmi programnak tartalmaznia kell:

- a.) a települési környezet tisztasága,
- b.) a csapadékvíz-elvezetés,
- c.) a kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás,
- d.) kommunális hulladékkezelés,
- e.) a lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, település-üzemeltetés, kis-kereskedelem) eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem,
- f.) a helyi közlekedésszervezés,

- g.) az ivóvízellátás,
 - h.) az energiagazdálkodás,
 - i.) a zöldterület-gazdálkodás,
 - j.) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításának és a környezetkárosodás csökkentésének településre vonatkozó feladatait és előírásait.
- A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint - de legalább ötévente - felülvizsgálja.

A jóváhagyott környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a település rendezési terveinek jóváhagyása során, illetve az önkormányzat által hozott más határozat meghozatalával - szükség esetén önkormányzati rendelet megalkotásával - kell végrehajtani.

3.2.1. Iránymutató szakmai megfontolások

A környezetügyet szolgáló eszközök, programok, jogi és gazdasági szabályozók akkor tudnak hatékonyan működni, amennyiben azonos elvek alapján valósulnak meg. A törvény előírásai alapján a községi környezetvédelmi program esetében is fontos, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos általános alapelvek érvényesüljenek:

- 1.) **Elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás elve:** az elv lényegi alapja, hogy mind környezeti, mind környezet-egészségügyi, valamint gazdasági szempontból könnyebb és hatékonyabb a megelőzés, mint a helyreállítás és a javítás. A környezethasználati, fejlesztési kérdésekben a legnagyobb elővigyázatossággal kell eljárni.
- 2.) **Felelősség elve (szennyező fizet elv):** A kedvezőtlen hatásokat és a bekövetkező környezeti károkat annak kötelessége megszüntetni, elhárítani, mentesíteni, akinek a tevékenysége az esemény kialakulásához vezetett, és aki ezért felelőssé tehető.
- 3.) **Együttműködés elve:** A fenntartható fejlődés elveinek megfelelő környezethasználatok kialakításában, fenntartásában, valamint a problémák megoldásában az érintett/érdekelte felek együttműködése biztosítandó és elősegítendő.

- 4.) **Tájékoztatás, tájékoztatás és nyilvánosság elve:** A környezet minőségére, annak változásaira vonatkozó adatok megismerése és megismertetése alapvető állampolgári jog.

3.3. Nemzeti Környezetvédelmi Program

A települési környezetvédelmi programok alapját a hat éves periódusokra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP) határozza meg. Az NKP tartalmazza a hazai környezeti elemek állapotelemzését és helyzetértékelését, meghatározza a fejlesztési célokat, illetve az ehhez szükséges intézkedéseket. Szintén a program tartalmazza a célok eléréséhez szükséges szabályozókat, illetve az ellenőrzés és értékelés eszközrendszerét.

A 2013. év októberében megalkotott 2014-2019-es ciklusra vonatkozó NKP IV jelenleg nem elfogadott. A hivatalosan letölthető verzió minden oldalán szerepel, hogy a dokumentum nem tekinthető a Kormány hivatalos álláspontjának, mert azt a Kormány nem tárgyalta.

3.4. Pest megye Környezetvédelmi programja

A megyei környezetvédelmi program 2014-2020 közötti időszakra két lényeges célkitűzést tesz.

- 1.) Hatékony eszközrendszer kidolgozása a megyei települések kiemelt környezeti problémáinak kezelésére.
- 2.) Cselekvési program, amely tevőlegesen hozzájárul az országos, regionális és megyei szinten prioritásnak tekintett problémák megoldásához, úgy, mint felkészülés a klímaváltozás hatásaira és védekezés ezekkel szemben, illetve a fenntartható fejlődés elősegítése.

A megyei környezetvédelmi program az azóta megvalósult Tápió-menti régiós csatorna beruházáson túl Tóalmás településsel kapcsolatos konkrét programpontokat nem fogalmaz meg. Az általános részekre vonatkozó javaslatokat jelen program kialakításánál figyelembe vettük.

4. TERMÉSZETI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA

4.1. Tóalmás község elhelyezkedése és jellemzése

A település Pest megye területén, annak észak-keleti határán helyezkedik el, a Hatvani-sík kistáj része. Területét többes kulturális és táji hatások jellemzik, hiszen határos a Tápiósággal, a Jászsággal, a Galga vidékkel és a Gödöllői dombság térségeivel. A község külterületének határa egyben Jász-Nagykun-Szolnok megye és Pest megye, vagyis a Közép Magyarország és az Észak Alföld Régió határa is. A község igazgatási területe délkelet-északnyugati irányban elnyújtott alakú.

4.2. Tóalmás község áttekintő története

Tóalmás 1708-ban még Tót-Almás néven szerepel és ilyen pecsétet használ a XIX. század elejéig. Később Tó-Almás, majd 1898-ban a királyi belügyminiszter törzskönyveztetéi Tóalmás névre.

A község első okleveles említése 1406-ból való, Almásként. Az Árpádok alatt a jánoshidai premontrei apátság birtoka. Mint település, már a XI–XII. században létezett. Erre utalnak a régi templom maradványai: a várfalszerű széles talapzat – melyre a jelenlegi templom épült – és a körülötte fellelt emberi maradványok. Bizonyítékul szolgál még, hogy a Poklos-dombon (Várhegy) földvár nyomai tűnnek elő, körülötte cserépedény-törmelékkel. A régi település vélhetően a tatárjárás alatt pusztult el. Utána a község újratelepült. 1406-ig Kókai-Kachi János volt birtokosa. Keleti-délkeleti határrészét a Káthay család a XII. században kapta királyi adományként. Később királyi birtok volt, amíg 1424-ben Zsigmond nejének, Borbála királynénak adományozta, mint Szanda és Buják várának tartozékát. 1439-ben Albert király az előbbit megfosztván birtokaitól, feleségének, Erzsébet királynénak adta tovább. Ezt követően gyakran cserél gazdát: olyan urai vannak, mint a Rozgonyiak, Lábatlanok, Báthoriak. 1511-ben Kókai Német Kakas Truczy Bernát nevében tiltakozik Almás és Kóka eladományozása ellen.

Almás keleti részén, a Káthay család birtokán 1473-ban önálló település jön létre Boldog-Asszony Kathaya néven, melynek temploma is volt (jelenlegi Török-domb). A török hódoltság idején Almás elpusztul. A török defter szerint Almás-puszta néven maradt fenn, s területét Sámbock, valamint Szecső rájáik művelték. Boldogasszonykátá, mint önálló település szintén megszűnt, templomát széthordták. Puszta Boldog-kátá néven jegyezték a későbbiek folyamán. A török kivonulása után

az elbujdosottak közül sokan visszatelepültek és újabb családok is letelepedtek. A császári seregek fenntartása címén óriási gazdasági tehertétel hárult a lakosságra. Az elégedetlenség folytán a Rákóczi-szabadságharc kitörésekor az 1703. szeptember 13-án kelt felhívásra 48 órán belül 43 fő csatlakozott Nagy Gergely hadnagy zászlaja alá. Az újabb háború következtében a lakosság létszáma ismét lecsökkent: az 1701-ben még 88 adózó családból 1715-re 58 maradt. Az 1728-as összeírás szerint a kecskeméti járáshoz tartozóan 73, 1744-ben 102, 1760-ban 152 adózó jobbágy család élt itt. 1728-ban földesurai a császárhoz hű Koháry István, Pláthy, Aszály, Vajda és Pétery. A község létszáma jelentősen megnövekedett, a felvidéken keresztül részben erdélyiekkel, de zömmel Nógrád és Gömör megyékből Heves megyén át magyar anyanyelvű betelepülőkkel.

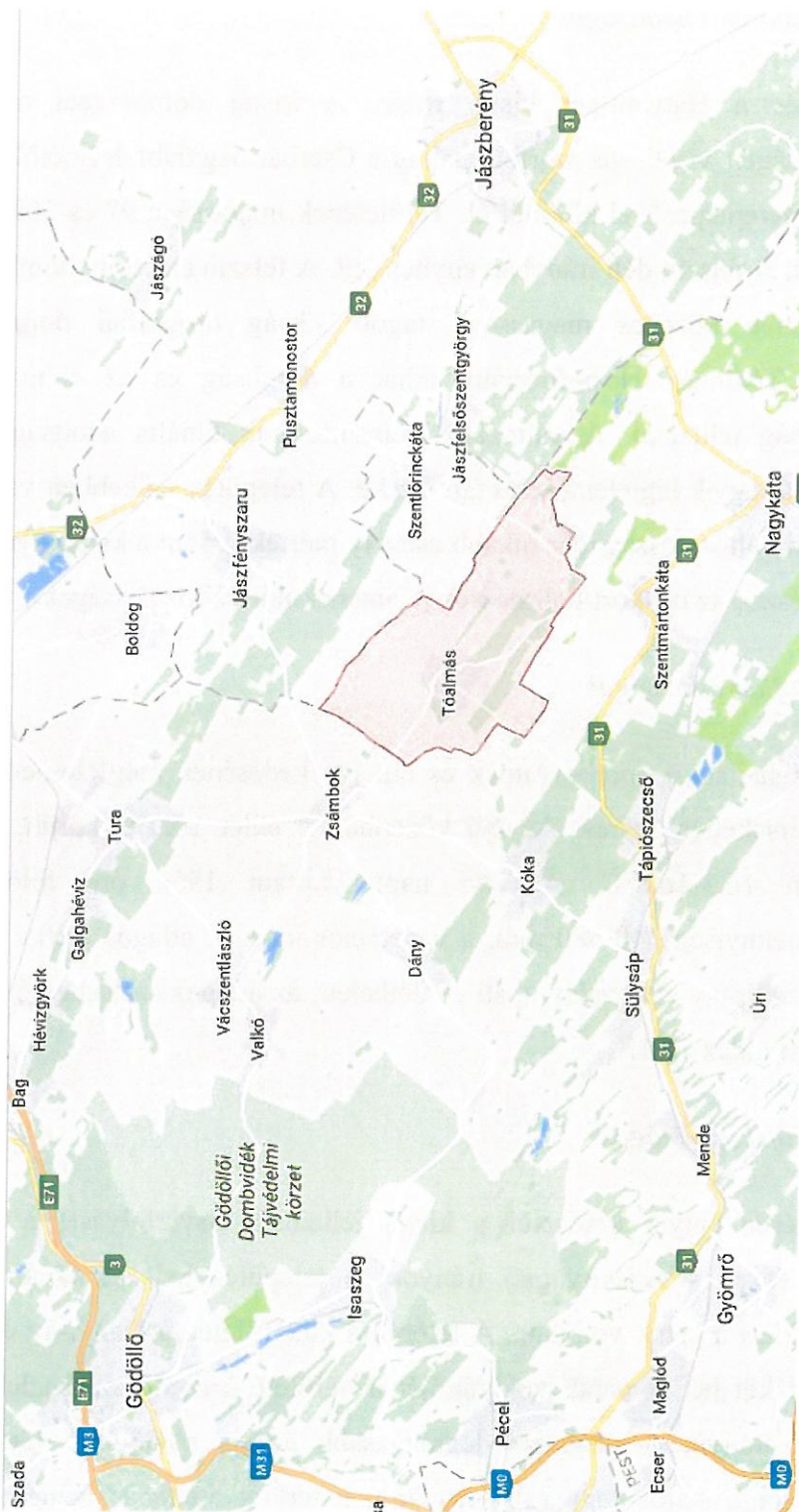
Az 1730-as évek elején Prónay (I) Gábor Károly királytól az egész helységet Puszt Boldogkúta és Szentmártonkúta egy részével adományba kapja, és ettől kezdve a Prónay család bárói ágának birtoka, és az maradt 1848-ban is földesura. 1900-ban már 2495 lakosa volt, a házak száma 413. Az 1910-es adatok alapján báró Prónay Sz. Gábornak 2154 holdja, özv. Beretvás Endrénének (sz.: Wahrmann René) 1200, Katona Ferencnek 900, Katona Lajosnak 900, Bíró Zsigmondnak 305 holdja van. Az I. világháború előtt Beretvás Endréné birtokát gr. Andrássy Gézáne vette meg a régi és új kastéllyal s a körülötte lévő parkkal (Bócz-kert).

Az 1930-i census szerint 3385 a lakosok száma, a házaké 702. Területe ekkor 6836 kath, megoszlás szerint: szántó 3977, rét 825, legelő 763, erdő 93, szőlő 302, kertség 8, nádas 72, terméketlen szik, utak, hidak, vizek stb. 379, belterületi lakóporták 399 kh. A termelésbe vont terület – főleg a jó minőségű földállomány – bő kétharmada a nagybirtokosok tulajdonában volt, míg kb. negyedrészt – a soványabb termőföld – a kisparaszti gazdálkodásban oszlott meg.

Kialakult a község településszerkezete is. A Felvégen – a templom körül (plébánia, kántorlakás, egyházi telkek) – a vezető réteg bírt tulajdonjoggal, itt volt az akkor még egyedüli földbirtokos kastélya, s e településrész körül laktak a vezető tisztségviselők is. Az Alvég a földművelő parasztság lakóhelye volt. A falu a századforduló után két nagy urasági vonzáskörletbe került, így azok cselédházai a falu településébe beépültek, a Felvégen mint Felső-uradalom, az Alvégen mint Alsó-uradalom. A középbirtokosok esetében azok tanyaközpontjai körül voltak a cselédek lakásai.

Az I. világháború után 230 katasztrális holdat osztottak ki a földnélküliek, a háborúban károsultak és a hadiözvegyek részére. Ezen a parcellázott részen jött létre az Újtelep. Itt alakult ki a kézműiparos réteg is. Ezt már nem a fésűs beépítésű szerkezet, hanem a kiskertes településforma jellemezte.

Tóalmás napjainkban önálló igazgatású település. A község alapfokú intézményei a népességet megfelelően ellátják. Magasabb, középfokú ellátást Jászberényben, illetve Nagykátán kaphat a tóalmási lakos. Munkahelyeivel Jászfényszaru, Aszód, Hatvan, Gödöllő, és Budapest is vonzást gyakorol az itteni munkaerőre. A település turisztikai, egészségügyi és szállásférőhelyeinek kiépítésével, illetve ezek színvonalának további emelésével gyakorol vonzást a közelebbi és a távolabbi népességre. Tóalmás elhelyezkedését a következő oldalon található **1. ábra** szemlélteti.

1. ábra Tóalmás elhelyezkedése, települési kapcsolatai és külterületi határa (Forrás: Google Earth)

4.1. Természetföldrajzi adottságok

4.1.1. Domborzati adottságok

A település a Hatvani-sík kistáj része. A kistáj domborzata a Hatvani-sík jellegzetességeit viseli, geomorfológiailag a Cserhát heglábfelszínétől Hatvan-Hort vonalában tereplépcsővel különül el. Területének magassága 97 és 209 mBf közötti magasságú. A felszín déli irányban enyhén lejt. A felszín alacsony domblábi hátak és lejtők, illetve közepes magasságú tagolt síkság orográfiai domborzattípusba sorolható. Tóalmás felszínformáira tehát a dombság és az ehhez kapcsolódó változatosság jellemző. A változatos felszínformák kínálta adottság a Tóalmást környező táj egyik legjelentősebb táji értéke. A település szűkebben vett területén a domborzati változatosság már inkább csekély mértékű, mint a kistáj nyugati felén. A tóalmási részen az egykori holtmedrek jelentenek táji változatosságot.

4.1.2. Éghajlati adottságok

Tóalmás éghajlata a domborzatnak és elhelyezkedésének megfelelően mérsékelt meleg, mérsékelt száraz. Az évi középhőmérséklet 10,0°C körüli, a vegetációs időszakban 16,3-16,8°C. Az évi napfénytartam 1950 óra fölötti. Az évi csapadékmennyiség 540-580 mm, a vegetációs időszak átlagos értéke 330 mm. Az uralkodó szélirány az északnyugati és délkeleti, az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/s. Az ariditási index 1,21.

4.1.3. Vízzrajzi adottságok

A településen folyik keresztül a kistáj jellemző kisvízfolyása, a Hajta patak. Tóalmást észak - északnyugati irányból a település bel- és külterületi határán húzódva érinti a patak vonulata. A település külterületén a Dányi-ág és a Kókai-ág egyesülése köt be. A patak vízgyűjtőjének területe a domborzati adottságok miatt ÉNy-DK-i irányú. A vízgyűjtő legmagasabb pontja a Gödöllő térségében lévő száritópusztai Juharos-hegy (307 m), míg a terület átellenes végén a tengerszint feletti magasság csak kb. 90 méter. Napjainkig a vízfolyások mederrendezése kizárólag vízgazdálkodási szemléletű, amelynek célja a vizek minél rövidebb idő alatti levezetése.

A patak vízrendszerében a helyi vízkár veszélye gyakorlatilag az egész szétterülő völgyet veszélyezteti: A vízgyűjtőn lehulló nagycsapadék hatására árvízi jelenségek előfordulhatnak. Tóalmás közigazgatási területéhez kapcsolódó vízmérce a patakon nem található. A vízrendszerre jellemző, hogy a vízfolyások rövid idő alatt feliszapolódnak, ami a természetes talajadottság mellett az erózió, defláció és az ezeket erősítő rossz mezőgazdasági gyakorlat következménye. A Tápió-Hajta vízrendszer átfogó rendezése a hatvanas években kezdődött és ennek során tizenegy tározó létesült.

Tóalmáson található a Sárkány horgásztó, mely a talajvíz mellett saját forrásokkal is rendelkezik. Mélysége kb. 3 méter, jelenleg magán üzemeltető kezeli.

Az Andrassy kastélykertben található 2 db nagyobb kb. egy hektár kiterjedésű tó, illetve egy kisebb, amelyek a Hajta egykori árterében létesültek és amellyel ma is összeköttetésben állnak.

A település területén a talajvíz mélysége 2-4 méter között mozog. Mennyisége 1-3 l/s.km² körüli. Rétegvizek mennyisége csekély. Az artézi kutak mélysége 100 méter körüli, vízhozamuk mérsékelt.

A település egyik vonzó turisztikai látványossága a melegvízű strand. A strandot tápláló 870 méter mélyről feltörő víz jellegzetessége kis mennyiségű alkáli-hidrogénkarbonát tartalma. A feltörő víz hőmérséklete 47,5°C. A vizet 2002-ben ásványvízzé, 2004-ben gyógyvízzé nyilvánították (Szent András Gyógyvíz). 2014-ben gyógyvíz minősítését megerősítették.

4.1.4. Talaj adottságok

A több száz méteres agyagos-homokos pannóniai rétegekre mintegy 20-25 km szélességben a Zagyva és a Galga hordalékkúpja települt. A würm végén az Alsó-Zagyva süllyedését követően a homokbuckás térszint 2-8 m-es löszlepel fedí. A jelenkori, korábban és mostani mocsaras területeket fiatal öntésképződmények fedik. Homokon és löszös üledéken képződött talajtípusok tarka képet adnak. A területre leginkább a humuszos, illetve csernozjom homoktalajok jellemzőek, illetve egyes részeken jobb termékenységű csernozjom barna erdőtalajok jellemzők. A Galga és a Zagyva allúviumain vályogtól agyagig változó fizikai féleségű réti talajok alakultak ki. A patak völgyekben réti öntések és nyers öntéstalajok találhatóak. A réti öntések mechanikai összetétele agyagos vályogos. Vízgazdálkodásuk közepes vízvezető

képességük miatt kevésbé kedvező. A csernozjom barna erdőtalajok a barnaföldek csernomjosodása révén képződtek. Ezen talajok vízgazdálkodása kiegyenlítően jó vízvezető, vízraktározó és víztartó képességük miatt kedvező. A szántók nagy része humuszos homoktalajokon található Tóalmás térségében.

4.2. A település botanikai jellemzése

A legjellemzőbb potenciális erdőtársulások Tóalmáson a Tisza-közi (Praemetricum), a Tiszántúli (Crisicum) flórajárások határán elhelyezkedően igen vegyes képet adnak. Fontosabbak a tatárjuharos lösztölgyesek (*Acer tatarico-Quercetum pubescenti roboris*), a keményfa ligeterdők (*Fraxino pannonicae-Quercetum roboris*), a nyílt sztyepptölgyesek (*Festuco-Quercetum*), valamint a tölgy-kőris-szil ligeterdők (*Querco-Ulmetum hungaricum*). Jelentékeny felületi kiterjedésben löszpusztagyepék (*Salvio-Festucetum sulcatae*), homoki legelők (*Potentillo-Festucetum pseudovinae*) és a homok borították a felszínt, amelyek maradványai még ma is fellelhetőek. Napjainkban azonban a területek legnagyobb részét a szántóföldi növénytermesztés foglalja el, az erdők ma szinte kizárólag telepített vagy származékállományként (akácok, nyárasok, fenyvesek) találhatóak meg. Az akácokba ékelődve fellelhető néhány helyen cseres-tölgyes erdő maradvány, de ezek aljnövényzete teljesen megsemmisült. A fátlan növénytársulások jó állapotú állományai kis területűek és egymástól elszigeteltek.

Tóalmás határában található homoki sztyepprétek különlegességei a szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*), a tarka nőszirm (*Iris variegata*), a pókbangó (*Ophrys sphegodes*) és a sömörös kosbor (*Orchis ustulata*). A kistáj védett növényeinek száma velük együtt 50-60 db. A természetes növénytakarókat veszélyeztető jelentősebb özönnövények: bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöld juhar (*Acer negundo*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), akác (*Robinia pseudoacacia*) és aranyvessző fajok (*Solidago spp.*).

A területről készült GOOGLE Earth műholdtérképét az **1. mellékletben** mutatjuk be.

4.3. A település zoológiai jellemzése

A térség állatvilágáról sajnos csak szórványos adatok vannak, ill. állnak rendelkezésre. A költő madárfajok száma hatvan-hetven körüli, köztük megtalálhatóak fokozottan védett fajok pl. gyurgyalag (*Merops apiaster*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*).

Vonuláskor, kóborlás közben, illetve táplálék szerzéskor több ugyancsak ritka faj is látható az ökológiai hálózat élőhelyein.

Gyöngybagoly - *Tyto alba*

Kabasólyom - *Falco subbuteo*

Nagy kócsag - *Egretta alba*

Süvöltő - *Pyrrhula pyrrhula*

Szürke küllő - *Picus canus*

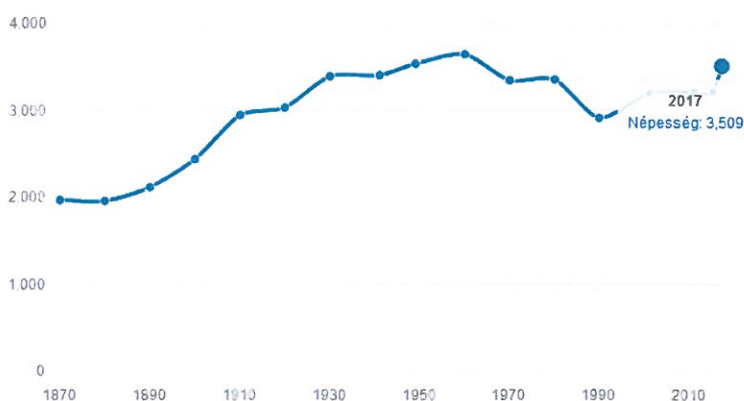
A védett emlősök közül egyes denevér fajok, cickányok, pelék, továbbá a menyét (*Mustela nivalis*), a hermelin (*Mustela erminea*) és a vadmacska (*Felis sylvestris*) viszonylag gyakoriak. A vízfolyások és mesterséges tavak mentén a fokozottan védett vidra (*Lutra lutra*) előfordulhat.

A kétéltűek és hüllők fajai (Magyarországon mindkét állatcsoport összes faja védett) elsősorban vízfolyások és halastó mentén, valamint a gyepekben fordulnak elő. Számuk meglehetősen megfogyatkozott az utóbbi időben. Gyakrabban kerül szem elé a vízisikló (*Natrix natrix*), a zöld és ferge gyík (*Lacerta viridis*, *L. agilis*), a zöld leveli és erdei béka (*Hyla arborea*, *Rana dalmatina*) valamint a barna és zöld varangy (*Bufo bufo*, *B. viridis*). Ritkának számít a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a réz és erdei sikló (*Coronella austriaca*, *Elaphe longissima*), a pannon és törékeny gyík (*Ablepharus kitaibelii*, *Anguis fragilis*) valamint a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*).

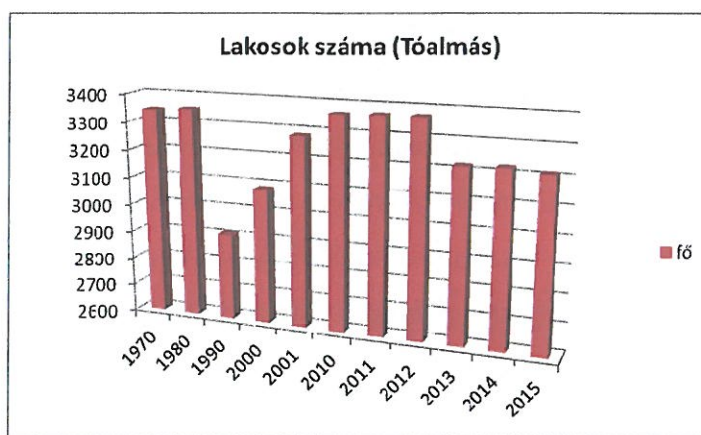
A terület gerinctelen állatvilágáról még kevesebb adat áll rendelkezésre. A lepkék között végzett felmérés alapján, a település külterületén területén mintegy 700-750 faj élhet (becsült). Érdekességként megemlíthető, hogy még előfordul a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és az orrszarvú bogár (*Oryctes nasicornis*) is az idősebb erdőrészekben.

4.4. Épített környezet

A település területe 3932 hektár, melyből 315 hektár belterület. A település lakosainak száma jelenleg kb. 3500 fő. A lakosok száma a XIX. század végétől folyamatosan emelkedett, majd a rendszerváltást követően jelentősen visszaesett. Ebben minden bizonnyal az időszakra jellemző létbizonytalanság, valamint az ezzel párhuzamos urbanizáció játszott jelentős szerepet (2. és 3. ábra).

2. ábra Tóalmás község lakónépességének alakulása 1870 - 2017 között (nepesseg.com)

3. ábra Tóalmás lakónépességének alakulása 1970-2015 (Forrás: KSH)

4.4.1. A lakások, lakóházak, lakóterek jellemzői

A belterület északi – észak-nyugati részén található az ősi településrész, a településmag területe. A belterület súlypontja Béke út – Fő út, illetve Béke út – Rákóczi út által határolt települési központ. Itt található az oktatási, igazgatási és egészségügyi intézmények. A kereskedelmi-szolgáltatás létesítményei a centrumban és körülötte, elszórtan található. A község jelenleg rendelkezik a település népességének ellátásához szükséges intézményi kapacitásokkal.

A legfrissebb KSH adatok alapján 1396 lakás található a településen (1. táblázat) ezekből az Önkormányzat által átadott adatok alapján mintegy 90% lakott. A lakások átlagos mérete 80 m² és jellemzően két szobával rendelkeznek. A lakásállomány kétharmada rendelkezik fürdőszobával. Hálózati vízvezetékkel a lakások 95 %-a, földgázbekötéssel 60%-a, központi fűtéssel a lakásállomány fele rendelkezik. Ezen felül a településen kb. 600 üdülőingatlan is megtalálható.

Év	Lakónépesség száma	Lakások száma
1970	3343	1050
1980	3351	1130
1990	2910	1150
2000	3085	1200
2001	3282	1284
2010	3364	1354
2011	3369	1352
2012	3371	1350
2013	3219	1396
2014	3223	1395
2015	3212	1396

1. táblázat Tóalmás népességének alakulása 1970-2015 között (Forrás: KSH)

A község lakásállománya jó, a szobaszám és az egy lakásra jutó lakók száma szerint átlagos. A lakások nagysága az országos átlagnak megfelel, a lakások felszereltsége, közművel való ellátottsága nagyon jó.

A lakóterületek közül a belterület legrégebbi része a Fő út, Béke út és Rákóczi utak mentén fekvő térség, falusias lakóterületekkel. A településmag nem túl sűrű beépítésű, a telkek méretei változatosak, jellemzően háztáji gazdálkodásra alkalmasak.

A település nyugati területén hosszú telkek rendeződnek, míg a belterület déli és keleti része szabályos, tervezett (raszteres) utcarendszer. A jelenlegi belterületen csak elvétve találunk beépítetlen (foghíj) telkeket.

Tóalmás specifikusa a belterület északi részén kialakuló üdülőterületek zónája, amelyek a - érhető okból - a termálfürdő és strand mellett helyezkednek el. A belterület különleges felhasználású területei a temető, a sportpálya, az Andrassy kastély és parkja, valamint a már említett termál- és strandfürdő területe. A központi belterülettől észak-keletre található a korábbi termelőszövetkezeti major. Tóalmás külterületén több kőolaj- és földgázfeltároló fúrás is létesült, amelyek közül ma is több kitermelés alatt áll.

4.4.2. Zöldterületek

A település belterülete zöldterületekkel közepesen ellátott. Legjelentősebb a Rákóczi út mentén lévő zöldterület és tó („Nagy Gödör”), valamint a kastélypark, illetve a strand és környéke. Kisebb, de a településkép szempontjából fontos terület, a tóalmási fő közlekedési útvonalak kereszteződésénél lévő, közpark. Ezen, a Polgármesteri Hivatal mellett található emlékparkon a közpark kialakításának koncepciója jól felismerhető. A község több potenciális közpark területtel rendelkezik, de valójában ezek közül csak ez az egy tekinthető annak. Pozitív értéke a néhány korosabb fa, amely árnyat és védettséget ad ennek a területnek. Szintén jelentős zöldfelülettel rendelkezik a termálstrand és környéke. Az árnyékadó fásítás talán itt lenne a legfontosabb.

A templomot körbeölelő, templomkertet is magába foglaló, zöldfelületi elem elkülönül a település központjától. Ennek a zöldfelületi elemnek a köztéri szerepe nem tud kellően érvényesülni.

Szintén a településközpont jellegét erősítheti a már fent említett Rákóczi úti zöldfelületi elem, de jelentős fejlesztésre szorul. Ugyan nem visel magán közpark szerepet, de néhány köztéri bútor kihelyezésével és kisebb kertépítészeti átalakítással azzá tehető, sőt a településen átívelő zöldfolyosó központi eleme is lehetne. Az időszakos felszíni vízfelszín is e fejlesztés része lehetne.

A település központjához közel található kegyeleti park értékes zöldfelületi elem, amelynek szerepe dominánsan közpark. Az intenzíven fenntartott növényállomány mellett több eleme is növeli a park értékét.

Az óvodakert növényállománya az árnyékoláshoz és egyéb funkciók betöltéséhez elegendő. Az iskolakert növényállományában jelentős szerepet kapnak az örökzöldek. Kertje gondozott, de idős fák csak az iskolaudvaron kívül találhatók.

A település zöldfelületének jelentős részét a közlekedési felületek melletti széles gyepes zöldsávok határozzák meg. A közterületi zöldfelületeket jellemzően nem kötik össze fasorok, ezért ezek az elemek szigetekként jelennek meg a település szerkezetében. A kevés, közterületet díszítő fa, fasor településkép javító szerepe miatt különösen jelentős szerepet hordoz. A belterületi zöldfelületi elemeket a külterülethez a patakokat kísérő gyepes, illetve nedves rétek és a szántókat néhol keresztező utak mellett lévő fásítás kapcsolják. A falusias településképre jellemző a saját telkeken végzett kertművelés, fásítás, parkosítás.

A település növekedése a mezőgazdasági tevékenység elsődleges szerepének előtérbe helyezésének köszönhető. Mára jelentősen csökkent a mezőgazdasági tevékenységek jelentősége, és a külterületi hasznosítás is változott, de a térségben még mindig nagy az igény a mezőgazdasági kultúrák termesztésére. Kisebb területarányú külterületi hasznosítás (rét, legelő, nádas, nedves gyepek) kedvező az ökológiai hálózat szempontjából. Művelésük rendszeres, nem gyomosodó területek. A vízfolyásokat kísérő mély fekvésű területek vegetációja értékes élőhely, kaszáló.

Az erdőterületek a belterület dél-keleti részén, a kastélyparkban, illetve külterületen, főként annak déli és keleti részén, elszórtan találhatóak. A települési erdőterületek összefüggő, egységes élőhelyrendszert ritkán alkotnak, kapcsolataikat mezőgazdasági és egyéb mesterséges területhasználatok akadályozzák. A jelentős méretű szántó területek miatt a külterületen szigetekként helyezkednek el az erdőfoltok és a gyepfelületek. Ezek a külterületen lévő természetközeli élőhelyek természetvédelmi, gazdasági és turisztikai szempontból is jelentősek. A vegyes korú és fajösszetételű erdőfoltok és a védett növénytársulásokat is őrző gyepek jelentősége elsősorban környezetvédelmi, valamint táj- és településképet gazdagító szerepükből adódik, de ökológiai jelentőségük is jelentős. Fontos elemei az ökológiai hálózatnak, búvó-, fészkelő- és táplálkozó helyei az állatoknak.

5. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET JELENLEGI ÁLLAPOTA

5.1. Természet és tájvédelem

A terület táji értékei a tagolt tájkép és a természetközeli állapotban megmaradt területek. A Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet részeként országos jelentőségű védett terület is található a település határán. Szintén kiemelkedő táji értéknek kell megemlíteni az erdőterületeket, valamint a kultúrtörténeti és tájkép jelentőségű földvárakat is. A táj szempontjából kedvező mind a burkolt, mind a földutak mentén lévő fasorok területe, melyek a környezeti ártalmak elhárítása mellett a táj tagolásában, a tájkép kedvező alakításában játszanak szerepet. A tájképet, településképet kedvezően befolyásoló értékek az egyedi tájértékek, melyek a település jellegzetes arculatának kialakulásában játszanak nagy szerepet, őrzik a helyi jellegzetességeket, a település múltját, épített és természeti értékeit (pl. népi paraszti kultúra épített elemei). Ezen felül mind idegenforgalmi, mind táji értékőrzés szempontjából kiemelkedő jelentőségű a tóalmási Andrásy-kastély és védett parkja.

5.1.1. Országos jelentőségű védett természeti területek

A Hajta patak menti, szentlőrincikáta határon átnyúló gyepterületek a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet részei. A terület természetvédelmi jelentősége, hogy az egykori, nagy kiterjedésű gyepes élőhelyek maradványait őrzi. A terület megőrzése természetvédelmi szempontból elengedhetetlen, melyet a településrendezési eszközökkel is biztosítani kell. Az országos jelentőségű természetvédelmi terület ezen kívül az említett Tájvédelmi Körzet bővítési területei.

5.1.2. Ex lege védett természeti területek

Tóalmás területén a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 23. § (2) bekezdés alapján (ex lege) védett földvár található, mely a Tvt. 28. § (5) bekezdése szerint természeti emlékek minősül. A földvár területe a külterület délkeleti részén a kókai határnál (084 hrsz) található. A védett terület a település közigazgatási határán átnyúlik Kókára is, területén jelenleg erdő található. A földvár jelentősége elsősorban kultúrtörténeti értéke miatt lényeges, de élőhelyként is szolgálhat főként védett rovarok és madarak, illetve különböző növényfajok számára.

5.1.3. A Natura 2000 hálózat területei

Tóalmás területén az Európai Unió irányelvek alapján kijelölt, európai szintű védettségű ún. Natura 2000 területek is találhatóak. A Natura 2000 területek kijelölésére az Európai Unió csatlakozás kötelezi az országot. Tóalmás területén Natura 2000 hálózat átfedik az egyéb természeti - természetvédelmi kategóriák területeit. A területi lehatárolásokat az **2. mellékletben** bemutatott térképen ábrázoltuk.

Az európai közösségi jelentőségű Natura 2000 hálózatban érintett területek helyrajzi számai (hrsz): 03/2 - 03/26, 04/2 - 04/26, 05/1, 06/1, 06/2, 0133/44, 0133/46, 0133/51, 0133/54 - 0133/60, 0200/2 - 0200/16, 0217, 0218/8.

5.1.4. Országos jelentőségű ökológiai hálózathoz tartozó természeti területek

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényben (OTrT) megjelent az országos ökológiai hálózat övezete, melyet az OTrT 4. § (1) bekezdése szerint a településrendezési tervek készítése során is figyelembe kell venni. A

területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23/A. § (2) bekezdése értelmében az országos ökológiai hálózat övezetét az érdekelt államigazgatási szerv állásfoglalása alapján kell a településrendezési tervben pontosítani.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság javaslata szerint került az országos ökológiai hálózat övezete Tóalmás település területére eső része lehatárolásra. A település kül- és belterületén magterület, pufferzóna és ökológiai folyósó egyaránt megtalálható. Az országos ökológiai hálózat övezetébe tartozó területek:

- a közigazgatási területen keresztül haladó Hajta patak kókai mellékágának völgye, illetve medre,
- a település déli területén lévő Tóalmási legelő területe,
- Boldogkóta puszta Tóalmás és Szentlőrinc-közt,
- valamint a Zsámbok és Tóalmás közti patakmedrek.

Tóalmás közigazgatási területét érintő, az országos ökológiai hálózat által érintet területeket (és a felszín borítottságot) a **3. mellékletben** található térkép szemlélteti.

5.1.5. Helyi jelentőségű védett természeti területek

Andrássy-kastély és park

A kastély és parkja a település 491 hrsz területén található, kiterjedése 31 hektár. A kastélyparkot a kastély építésével egy időben (1894) kezdték kialakítani a Hajta patak árterében. A parkban őshonos és idegenhonos fajok idős példányait találjuk, mely jelentős zöldterületi elem, az ökológiai hálózat fontos része..

5.1.6. Országos műemlék védelem alatt álló épületek

Tóalmás közigazgatási területén az alábbi műemlékvédelmi épületek találhatók:

- Római katolikus templom szentélye (hrsz 555)
- Andrássy kastély, egykori SZOT üdülő (hrsz 491)
- Katona-kúria, egykori Állami gazdaság (hrsz 0218/7)
- Fő utca, Dózsa György utca, Rákóczi utca, Árpád utca, Ady Endre utca, Rét utca, Béke utca, Kossuth utca melletti telkek területe.

5.2. Levegőtisztaság-védelem

5.2.1. Zóna besorolás

A 4/2002 (X. 7.) KvVM rendelet és módosítói alapján az ország területét légszennyezettség szempontjából zónákban sorolja. Tóalmás község a „10. Az ország többi területe” nevű zónához tartozik. Ez a legkevésbé szennyezett országrészeket tartalmazó területi kategória. A zónák típusait a 4/2011. (I. 14) VM rendelet 5. melléklete határozza meg az alábbiak szerint:

- *A csoport:* agglomeráció: a lakosság száma meghaladja a 250.000 főt vagy a népsűrűség több mint 500 fő/km^2
- *B csoport:* azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűrészatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűrészatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, akkor a területet ebbe a csoportba kell sorolni.
- *C csoport:* azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűrészatár között van.
- *D csoport:* azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.
- *E csoport:* azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- *F csoport:* azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
- *O-I csoport:* azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.
- *O-II csoport:* azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a hosszú távú célként kitűzött koncentráció értéket.

Az alsó és felső vizsgálati küszöbérték meghatározása a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló jogszabály szerint történik.

Zóna	SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	C ₆ H ₆	O ₃	PM ₁₀ As	PM ₁₀ Fémek	PM ₁₀ BaP
10. „Az ország többi területe	F	F	F	E	F	O-I	F	F	D

2. táblázat A 10. számú légszennyezettségi zóna ismérvei légszennyező anyagokként

5.2.2. Háttér szennyezettség

Az Országos Meteorológiai Szolgálat által működtetett háttér-szennyezettség mérő hálózat legközelebbi állomása Kecskemét mellett található. A mérési adatok alapján a szennyező források által nem befolyásolt regionális háttér szennyezettsége Tóalmás területén az alábbi értékekkel jellemezhető:

	SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀
µg/m ³	2	10	300	22

A releváns határértékeket az alábbi 3. és 4. táblázatokban foglaltuk össze.

Légszennyező anyag	Vesz. fokozat	Egészségügyi határérték (zárójelben a túllépés engedélyezett mennyisége) [µg/m ³]						Ökológiai határérték (éves) [µg/m ³]
		órás		24 órás		éves		
		H.é	T.h	H.é	T.h.	H.é.	T.h.	
SO ₂	III.	250	150	125(3)	-	50	-	20
NO ₂	II.	100	50%	85	-	40	50%	30
CO	II.	10.000	-	5.000	-	3.000	-	-
PM ₁₀	III.	-	-	50 (35)	50%	40	20%	-

3. táblázat A légszennyező anyagok egészségügyi és ökológiai határértékei

szenny. anyag	átlagol. időszak	tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték
		[µg/m ³]	
SO ₂	1 óra	400 (három egymást követő órában)	500 (három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 400)
NO ₂	1 óra	350 (három egymást követő órában)	400 (három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 350)
CO	1 óra	20.000 (három egymást követő órában)	30.000 (három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 20.000)
PM ₁₀	24 óra	75 (két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzés szerint javulás nem várható a következő napon)	100 (két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzés szerint javulás nem várható a következő napon)
Ózon (O ₃)	1 óra	180* (három egymást követő órában)	240 (három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 180)

4. táblázat A Tóalmás területén releváns légszennyező anyagok tájékoztatási és riasztási küszöbértékei

5.2.3. Tóalmás levegőminősége

Az Országos Levegőtisztasági Mérőhálózat a település területén sem manuális, sem automata mérőpont nem üzemeltet. Ezeket a mérőállomásokat jellemzően olyan települések kapják, amelyeknek emissziós forrásainak jelentősége ezt indokolják. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség az EU statisztikai intézményével (Eurostat) együttműködésben már évek óta végzi a tagállamok immissziós adatainak értékelését. A gyűjtött adatokból 10 km-es gridre interpolált légszennyezettségi térképet készítenek, amelyet rendszeresen publikálnak. A szálló porra (PM₁₀) és ózonnal számított éves átlagos koncentrációk a hazai tájékoztatási küszöbérték felét sem érik el.

Annak ellenére, hogy a település területére konkrét mérési adat nem áll rendelkezésre általánosságban megállapítható, hogy a község levegőminősége jó. A levegőminőséget leginkább az alternatív (vegyes, szén, illetve fa) fűtési rendszerek kibocsátásai, illetve hulladékégetés emissziója befolyásolja. A negatív értékek kialakulásához ezen kívül a burkolatlan utak, a közlekedés és a mezőgazdasági tevékenységek járulnak hozzá jelentős mértékben.

Panaszos, időszakos bűzkibocsátással járó tevékenység a község húsüzeme.

5.3. Zaj és rezgésvédelmi jellemzés

Jelenleg nem áll rendelkezésre településen végrehajtott zajmérésekről szóló információ. A települést leginkább terhelő gépjármű forgalom adataiból lehet következtetni, illetve a helyszíni bejárások során lehet tapasztalni a tényleges zajhatást.

A gépjármű forgalomra a teherjármű forgalom alacsony aránya jellemző a főközlekedési utakon, és a belterületen. A település szerencsésen nem szolgál folyosóként nagyobb átmenő forgalom számára. Tóalmáson vasútállomás nincs. A lakott területektől jelentős távolságban haladó vasút zaja is határérték alatt marad a lakóterületen.

A településen átmenő főút forgalma nem jelent számottevő zajforrást. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. sz. mellékletének alapján a településen átmenő utak esetében az alábbi határértékeket kell figyelembe venni:

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez:

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az $L_{AM}^{kő}$ megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Megjegyzés:

* Ertelmezése a stratégiai zajterképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.

** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszavas repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.

*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszavas repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.

A területi funkciónak megfelelő, az üzemi és szabadidős tevékenységek megengedett zajterhelési határértékei Tóalmás területén:

$$L_{THnappal} = 50 \text{ dB (A) } (06^{00} - 22^{00})$$

$$L_{THéjszaka} = 40 \text{ dB (A) } (22^{00} - 06^{00})$$

Mivel a település közigazgatási területén nem működik olyan telephely, melynek üzemelése jelentős zaj, illetve rezgéshatással járna, így üzemi eredetű zajhatással nem kell számolni. Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken attól függően változik, hogy az építési

tevékenység időben mennyire elhúzódó. Az erre vonatkozó határértékek szintén említett rendelet 2. mellékletében található.

5.3.1. A csatornaberuházással kapcsolatosan végzett zajmérések

A szennyvíztisztító létesítések a Tóalmás településhez hasonló elhelyezkedésű Szentlőrincváti tervezési területén helyszíni zajszint méréseket végeztek. Az akkori mérések alapján megállapították, hogy az alap-zajszint értékek megegyeznek a hasonló területeken észlelt A-hangnyomásszintekkel.

5.3.2. Forgalomszámlálási eredmények

2015. évben Magyar Közút Zrt. megrendelésére a One Planet Mérnökiroda Kft. által készített forgalomszámlálás alapján a Tóalmást Tápiószecsővel összekötő 3106. számú úton, a számolt napok átlagában, a 4+000 szelvényben mért adatok alapján, kb. 1200 jármű/nap forgalommal kell számolnunk a település külterületén. A járművek döntő többsége motoros gépjármű és közel 75%-a személygépkocsi (894 db). Ezen felül kis tehergépkocsi 192 db, autóbusz 61 db, tehergépkocsi 16 db, Motorkerékpár 20 db, kerékpár 19 db, lassú jármű 2 db (fogat, traktor) volt.

5.4. Hulladékgazdálkodás

Jelenleg a Vertikál Zrt. időszakos feladatátvételét követően a DTKH Nonprofit Kft., korábban Ökovíz Nonprofit Kft. (2700 Cegléd, Pesti út 65.) végzi a település hulladékszállítását és a hulladékok szakszerű feldolgozását.

5.4.1. Előzmények

Tóalmás Község Önkormányzatának a korábbi közszolgáltatóval kötött hatályos közszolgáltatási szerződése 2016. október 31-én megszűnt. A Környezetvédelmi Program készítésekor az új közszolgáltató kiválasztására kiírandó közbeszerzési eljárás lefolytatása még nem történt meg. Az eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatásáig, annak érdekében, hogy az Önkormányzat meg tudjon felelni jogszabályi kötelezettségeinek, határozott idejű szerződést kötött a Vertikál Kft.-vel. A település területén a közszolgáltatást korábban (2016. október 31-ig) az „ÖKOVÍZ” Önkormányzati Kommunális és Víziközmű Üzemeltető Kft. látta el a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft.-vel közösen.

5.4.2. A Hulladék közszolgáltatás Önkormányzati feladatai

A települési szilárd hulladékkezelési közszolgáltatással kapcsolatos önkormányzati feladatok és hatáskörök:

- 1.) a közszolgáltatás hatékony és folyamatos ellátásához haladéktalanul megadja a szükséges információkat és adatokat, a Begyűjtő és a Hulladékkezelő Közszolgáltató számára,
- 2.) vállalja a közszolgáltatás körébe tartozó és a településen folyó egyéb hulladékkezelési tevékenységek összehangolásának elősegítését,
- 3.) a településen működtetett különböző közszolgáltatások összehangolásának elősegítése,
- 4.) gyűjtőpontok kijelölése.

Tóalmás Község Önkormányzata a rögzített utcajegyzékben foglaltak szerint a Tóalmás Község közigazgatási területén fekvő ingatlanok tulajdonosainál keletkező települési szilárd hulladék kezelésére kötelezően ellátandó közszolgáltatásként hulladékkezelési közszolgáltatást szervez és tart fenn. Ez a szolgáltatás kiterjed:

- 1.) a közszolgáltatás ellátására feljogosított hulladékkezelő (Begyűjtő) szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben, illetve a Begyűjtő emblémájával jelzett műanyag hulladékgyűjtő zsákban, a közterületen vagy az ingatlanon összegyűjtött települési szilárd hulladék rendszeres begyűjtésére és elszállítására;
- 2.) a települési szilárd hulladék ártalmatlanítását szolgáló létesítmény és a hozzátartozó gépek, berendezések, épületek működtetésére;
- 3.) begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvarok, átrakóállomások, gyűjtőpontok), előkezelő és hasznosító (válogató, komposztáló stb.) telepek és a hozzájuk tartozó gépek, berendezések, építmények működtetésére.

5.4.3. Ellátási körzetek

A helyi képviselő-testület a helyi kötelező hulladékkezelési közszolgáltatással ellátott területet körzetekre osztotta fel:

I. körzet: lakóterület, vagyis belterületi lakótelek és belterületi lakóházzal beépített ingatlanok

II. körzet: belterületi üdülőterület, vagyis ezen területrészen lévő nem lakás céljára szolgáló építménnyel beépített ingatlanok.

Az I. körzet szabványos gyűjtő edényzettel ellátott övezet, ahol a gyűjtő edényzetben gyűjtött hulladék begyűjtése és szállítása hetente egy alkalommal történik.

A II. körzetben, a Begyűjtő emblémájával jelzett műanyag hulladékgyűjtő zsákban történik a hulladék gyűjtése. A jelzett műanyag zsákok begyűjtésének és elszállításának rendje: április 1.-től október 31.-ig terjedő időszakban hetente egy alkalommal, november 1.-től március 31.-ig terjedő időszakban kéthetente egy alkalommal történik.

I. körzetbe tartozó utcák:

Ady Endre utca, Arany János utca, Árpád utca, Attila utca, Bajcsy Zsilinszky utca, Béke út, Bóczkert köz, Deák Ferenc utca, Dózsa György utca, Dózsa György köz, Erdő utca, Fő út, Fő tér, Határ utca, Jókai utca, József Attila utca, Kókai utca, Kossuth Lajos utca, Kölcsey utca, Liget utca, Moszkva utca, Nóra utca, Petőfi utca, Rákóczi út, Rét utca, Szabadság utca, Széchenyi utca, Szőlő utca, Táncsics Mihály utca, Tavasz utca.

II. körzetbe tartozó utcák:

Boglárka utca, Csillag utca, Fürdő utca, Fűzfa utca, Honvéd utca, Kemping utca, Napsugár utca, Nefelejcs utca, Nyár utca, Patak utca, Remény utca, Rezeda utca, Sóvirág utca, Strand utca, Szivárvány utca, Üdülő utca, Virág utca.

5.4.4. Az ingatlantulajdonosok jogai és kötelezettségei

Az ingatlantulajdonos, akinek ingatlanán települési szilárd hulladék keletkezik, köteles az ingatlanon folytatott gazdasági tevékenysége során keletkezett települési szilárd hulladéktól elkülönítetten gyűjteni és arra a közzolgáltatást igénybe venni.

Az ingatlanokon elhagyott hulladékok kezelési kötelezettsége a hulladék tulajdonosát, ha személye nem állapítható meg, akkor az ingatlan tulajdonosát terheli.

c) A közterületen szervezett rendezvény során keletkezett hulladék tárolásáról, szállításáról, ártalommentes elhelyezéséről a Begyűjtővel kötött külön szerződés alapján – a rendezvény szervezője köteles gondoskodni.

Az ingatlantulajdonos jogosult:

- házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés igénybevételére
- a település közterületén elhelyezett szelektív hulladékgyűjtő pontot térítésmentesen igénybe venni,
- lomtalanításkor a hulladékot a Begyűjtő által hirdetmény útján előzetesen megjelölt helyen és időpontban kihelyezni elszállítás céljából.

Az ingatlantulajdonos köteles:

- a) az ingatlanán keletkező vagy birtokába került települési szilárd hulladékot az elszállításra való átvételig gyűjteni, illetve tárolni, illetve a begyűjtésre feljogosított Begyűjtőnek átadni,
- b) a szilárd hulladék gyűjtésére a rendszeresített szabványos gyűjtőedényt, illetve házhoz menő szelektív gyűjtés esetén a hivatalos emblémájával ellátott jelzett műanyag zsákot használni,
- c) a hulladék gyűjtése során el kell kerülni, hogy a hulladék a közegészséget, mások életét, testi épségét, egészségét, jó közérzetét veszélyeztesse, a község természetes és épített környezetét ne szennyezze, a növény-és állatvilágot ne károsítsa, a közrendet és a közbiztonságot ne zavarja,
- d) amennyiben a szabvány edény telítettsége miatt nem elhelyezhető mennyiségű hulladék keletkezik, úgy az I. körzetben élő ingatlantulajdonosok a Begyűjtő által rendszeresített műanyag zsákban helyezhetik ki a többlethulladékot.

A II. körzetben kizárólag a Begyűjtő emblémájával ellátott fehér színű műanyag hulladékgyűjtő zsákban helyezhető ki a hulladék. A jelzett zsák ára tartalmazza a települési szilárd hulladék begyűjtés, szállítás és ártalmatlanítás költségeit.

5.4.5. A begyűjtő edényzet méretei

A minimális szerződéskötési kötelezettség ingatlanonként 60 liter/hét. A felső határt az ingatlantulajdonosok határozzák meg. A gyűjtéshez igénybe vehető szabványos gyűjtőedények méretei lehetnek: 60 literes (max 18 kg), 80 literes (max. 25 kg), 120 literes (max. 45 kg), 240 literes (max. 83 kg), 770 literes (max. 270 kg) és 1100 literes (max. 338 kg) edény.

5.4.6. Szelektív hulladékgyűjtés

A szolgáltatás keretében a szolgáltató feladata az elkülönítve elhelyezett hulladéktípusok (műanyag, papír, fém, üveg) begyűjtését megszervezni és a szolgáltatást folyamatosan ellátni, a gyűjtőedények ürítését a telítettségnek megfelelő gyakorisággal ellátni. A közszolgáltató a házhoz menő szelektív gyűjtést korábban kérésre, fakultatív módon végezte. A kialakításra kerülő rendszerben a gyűjtés ezen formájának további elterjesztése várható.

5.4.7. Hulladékudvarok

A hulladékudvarok üzemeltetése korábban szintén a közszolgáltató feladata volt. A hulladékudvarok csak az ott megállapított hulladékfajtákat fogadhatják kizárólag (lakcím kártyával igazolt) lakossági beszállítóktól.

5.4.8. Biológiailag lebomló hulladékok elhelyezési lehetősége

A komposztálható, illetve biológiailag lebomló hulladékokat korábban erre a célra (is) rendszeresített hulladékgyűjtő udvarokban helyezhették el a lakosok. A beszállított hulladék eredetét, származási helyét, főbb összetevőit a szállítás idejét a beszállítónak meg kell adnia.

5.4.9. Lomtalanítás

A lomtalanítást a Begyűjtő szervezi évente két alkalommal, külön díj felszámítása nélkül. A lomtalanítás során csak a lakóépületekben (illetve üdülés és pihenés céljára használt épületben) alkalmilag képződött és felhalmozódott települési szilárd hulladék szállítható el, amely a rendszeresített gyűjtőedényzetben méret, illetve mennyiség miatt nem helyezhető el a rendszeresített hulladékjáratok során.

5.4.10. Gyűjtőedényzetre vonatkozó előírások

A szervezett közszolgáltatást igénybevevők számára a közszolgáltató szállítóeszközeihez rendszeresített szabványos hulladékgyűjtő edények, konténerek, valamint a Begyűjtő emblémájával ellátott műanyag hulladékgyűjtő zsákok használata kötelező.

5.4.11. Közterületek tisztasága

A közterületek tisztán tartását a Tóalmás Önkormányzata végzi. A forgalmasabb gyalogos közlekedési csomópontokon (buszmegálló, iskola, templom, közösségi ház, sporttelep stb.) hulladékgyűjtő edényzetek kerültek kihelyezésre melyet az önkormányzat dolgozói rendszeresen ürítenek, karban tartanak. Vizsgálatunkkor összességében Tóalmás tiszta, rendezett településként jelenik meg látogatói számára.

5.4.12. Felhagyott hulladéklerakók, illegális lerakások

A település területen található, egykor a 0133 hrsz alatt működő állathulladék-emésztő verem bezárásra került. Az 51/3 hrsz-ú ingatlanon található egykori települési hulladéklerakó szintén bezárt. A 0171/25 hrszú területen folytatott illegális szennyvízleürítést az Önkormányzat a 06/2008. (IV. 25) számú rendeletében megtiltotta. 2011-ben a rekultivációs terv elkészült.

A település külterületein sok esetben fedezhetők fel illegális kis mennyiségű hulladék lerakások, amelyek a veszélyességükön túl a táji értékeket (pl. hulladéklerakások a védett gyepterületeken) is jelentősen rombolják.

5.4.13. Speciális hulladékféleségek

Az egészségügyi hulladékok előfordulása a helyi háziorvosi, fogorvosi és védőnői szolgálathoz köthetően fordul elő. Ezen hulladékok kezelését a szolgáltatókkal szerződésben álló hulladékátvevő és kezelő cég végzi.

Az építési és bontási hulladékok elhelyezésével kapcsolatosan a településen nincs kimutatás. Az ilyen típusú hulladékok elhelyezése a közel ötven kilométerre lévő gyáli lerakóban van lehetőség. Feltételezhető, hogy az ilyen típusú hulladékok egy részét a lakosság saját területén deponálja, vagy illegálisan rakja le.

Az állati hulladékok átvételére az ATEV Zrt jogosult. Tekintettel arra, hogy az elmúlt években a nagyobb létszámú állattartás jelentősége jelentősen csökkent az ilyen típusú hulladék elhelyezéséből adódó probléma sem jelentős. Az elhullott állati tetemek elhelyezése az állattartó gazdálkodók felelőssége.

5.5. Közműellátás

Tóalmás, a Hajta patak mentén elhelyezkedő Pest megyei település, amelynek közműellátása folyamatosan fejlődött. A település már beépített területén a részleges

közműellátás mindenhol, valamivel szűkebb körzetben a teljes közműellátás áll rendelkezésre, amelynek keretében biztosított a vezetékes ivóvíz ellátás, a villamosenergia ellátás, a gázellátás, a vezetékes távközlés, a nyílt árkos csapadékvíz elvezetés és a közcsatornás szennyvízelvezetés.

5.5.1. Ivóvízellátás

A vízellátás bázisa a település területén fúrt rétegvízkutak. Jelenleg XXX db kútból veszik a vizet, plusz egy kutat a közelmúltban fúrtak. A kutakból az engedélyezett napi vízkivétel XXX m³/nap. A megfelelő vízellátás biztosítására XXX db XXX m³-es víztározó és két 700 m³-es torony (hidroglobus) üzemel, amely a hálózatban a szükséges víznyomást biztosítani tudja. A hálózati rendszerben víznyomásproblémák nincsenek. Tóalmás vízellátásával kapcsolatban sem vízellátási, sem víznyomást érintő problémák nem ismertek.

5.5.2. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Közművek vonatkozásában a csapadékvíz elvezetés tekinthető a legkevésbé rendezettnek. A településre jellemző zárt és nyílt árkos rendszerű csapadékvíz elvezetés illetve szikkasztás, ahol kialakított, ott sem mindenhol biztosítja a megfelelő vízelvezetést. A felszíni vizek befogadója a település területén áthaladó legjelentősebb vízfolyás a Hajta patak.

Az 1970-es években kezdődött belterületi vízrendezés során kiépült nyílt- és zártszelvényű csapadékvíz elvezető hálózat a település akkori méretének megfelelően került kiépítésre. Az összegyűjtött csapadékvíz befogadója a Hajta patak.

Az utcák víztelenítése jelenleg főleg nyílt árkos módon történik, az árkok egy vagy kétoldali kiépítettségűek. Az árkok hidraulikai összehangoltsága nem jellemző, néhány út mentén szikkasztó árkokban gyűlik össze esők esetén a csapadékvíz. Egyes területeken nagycsapadékos időszakokban az árvízi elöntés veszélye is fennáll. A településen az árkok nagy része burkolatlan, ezek a csapadékvizeket jól-rosszul elvezetik, vagy pedig bennük a vizek elszikkadnak. Burkolt árok csak kevés található.

5.5.3. Szennyvízkezelés

Tóalmáson a vízellátó és gázellátó hálózat már korábban kiépült, de a település egészen 2015-ig olyan szennyvízcsatorna hálózattal nem rendelkezett, amellyel az ingatlanoknál keletkező szennyvizet korszerű módon lehetett volna elvezetni és egy helyi vagy regionális szennyvíztisztító telepen megtisztítani. A keletkező szennyvizet az ingatlanok telkein zömmel elszikkasztották, illetve zárt szennyvíztározó medencékben tárolták, amelyekből az összegyűlt szennyvizet szippantó kocsikkal leürítő helyre szállították. A magyarországi gyakorlatnak megfelelően azonban a zárt szennyvíztározó medencék gyakran nem voltak vízzáróak, belőlük a szennyvíz a talajba és azon keresztül a talajvízbe kerül, amivel a talaj, és hosszabb távon a rétegvizek elszennyezését és elnitrátosodását okozta. Még nagyobb környezetszennyezési problémát jelentettek a szennyvizek ásott kutakba való bevezetése, mert ezzel a mélyebb vízadó rétegeket koncentráltan szennyezték.

5.5.4. A Tápió Menti Régió szennyvízelvezetése

A fent bemutatott környezetszennyezési probléma megoldására a település Önkormányzata a régió településeivel együttműködve szennyvízcsatorna hálózat és tisztító telep kiépítését határozta el. Tóalmás a Tápió Menti Régió Szennyvízelvezetés című KEOP 1.2.0/2F-09-2009-0021 azonosítójú nagyjelölt 1. szennyvízelvezetési agglomerációjában a szomszédos Szentlőrinc-káta, Jászfelsőszentgyörgy és Szentmártonkáta településekkel szövetkezve, Szentlőrinc-káta közigazgatási területén közös regionális tisztítótelepet létesítettek. A szennyvíztisztító telep 2015. év szeptemberétől üzemel.

Tóalmáson elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő hálózatot létesítettek. A hálózat a belterületi részekben kiépült. A rendszer koncepciója szerint a települési végátemelőkhöz leginkább gravitációs úton vezetett szennyvízmennyiség a regionális rendszereken keresztül jut el az alkalmasan telepített szennyvíztisztító telepekre. A regionális telepek elhelyezkedését a gravitációs vonalvezetésen túl a kistérségi szennyvíztisztítók elhelyezkedése befolyásolta.

Az 1. agglomerációhoz tartozó regionális vezeték hossza:

	D90	D110	D110 PN10	D125	D125 PN10	D140	D140 PN10	D160	D160 PN10	D180	D200
	nyomóvezeték										
Mennyiség	-	-	-	-	1626,6	8207,4	-	-	-	1616,7	7912,7

A regionális vezetékek helyszínrajzi vonalvezetése kijelölésekor az alábbi környezetvédelmi szempontok érvényesültek:

- A vezetékek lehetőség szerint elkerülik a természetvédelmi területeket
- Vízfolyások melletti vonalvezetés esetén karbantartó sávot hagytak szabadon. A vízfolyás alatt acél védőcsövezéssel a mederfenék alatt 1,5 méter takarással történt, vagy jelentősebb mélység esetén csőhíddal.
- Utak mellett, közterületen vezették, úgy, hogy az utakat szegélyező fasorokat a vezetéképítés ne károsítsa.
- A vasutat a vezeték lehetőség szerint egyszer derékszöghöz közelítve metszse.

A szennyvízcsatorna hálózatot nyomott rendszerrel építették ki, a rendszeren XXX szennyvízátemelő berendezés és nyomóvezetékek is üzemelnek. Az átemelő (XXX) az odavezetett szennyvizet a szennyvíztisztító telepre nyomóvezetékkel juttatják el.

5.5.5. A szentlőrincikáta szennyvíztisztító

A nyers szennyvíz Tóalmás, Jászfelsőszentgyörgy, Szentmártonkáta és Szentlőrincikáta településekről érkezik. A 4 település összesen kb. 10 ezer lakosú. A szennyvíz tartózkodási idejével kapcsolatos elvárás: maximum 6 óra.

A szentlőrincikáta szennyvíztisztító telep kapacitása 1400 m³/nap (12917 LE). A szippantott szennyvíz fogadási kapacitás 50 m³/nap (1250 LE). A telepen szakaszos (Sequencing Batch Reactor, SBR) működésű eleveniszapos reaktor technológiával biológiailag tisztítják meg a szennyvizet, miután a mechanikai tisztítási rendszereken keresztülment. Az SBR technológia lényege, hogy egy reaktortérben lejátszódó, de időben elválasztott, ciklikusan ismétlődő szennyvíztisztítási fázisokból áll. A tisztítási folyamatok általában egymás után a következők: anaerob, aerob, anoxikus, aerob. A szennyvíztisztítás teljes oxidációs eljárással valósul meg, szimultán nitrifikációval és denitrifikációval. Foszforkicsapathoz a biológiai folyamat során valósul meg, de amennyiben szükséges a teljes tisztításhoz vas-szulfátot

alkalmaznak. A biológiai lebontáshoz szükséges eleveniszap recirkulációs rendszerben kering. A stabilizált fölösiszapot gépi víztelenítéssel állítják elő.

A technológia fő elemei:

- 1.) gépi rács
- 2.) légbefúvásos uszadék és homokfogó
- 3.) kombinált biológiai műtárgy (SBR működés)
- 4.) fölösiszap sűrítő és tároló iszapsziló
- 5.) fertőtlenítő medence
- 6.) iszapvíztelenítő rendszer

A kommunális szennyvíz a puffer funkciót ellátó fogadó és tároló tartályba kerül. Ezt követően kezdődik a tisztítási folyamat, amely mechanikai és biológiai tisztításból áll. A mechanikai tisztítás kétfázisú: a gépi tisztítású rácsot légbefúvásos uszadék és homokfogó berendezés követi. A gépi rács célja, hogy a csatornahálózatból befolyó, valamint a szippantott szennyvízből beszállított szennyvizek (input) mechanikai tisztítását elvégezze, a rács méreténél nagyobb szilárd részeket leválassza. Az ún „rácsszemét” külön erre a célra rendszeresített edényzetben kerül gyűjtésre és szállítás előtti tárolásra. A külön gyűjtött rácsszemét fertőzőképessége miatt veszélyes hulladéknak minősül, de ezen a telephelyen lehetőség van a rácsszemét klórozására, ami így hulladéklerakón elhelyezhető. A rács után a bejövő szennyvíz a homok és uszadékfogó berendezésre kerül. Az itt átvezetett, mechanikailag megtisztított szennyvíz könnyen ülepedő szilárd szennyezőinek leválasztása kiülepítéssel történik. A homokfogó berendezések ürítésére (az üledék eltávolítására) a homokfogó tartályok telítettségét követően kerül sor. A homokfogóból származó üledék szintén fertőzőképes, a rácsszeméthez hasonlóan, kezelést követően kerülhet tárolásra és elszállításra. Ezt követően kerül a mechanikailag tisztított szennyvíz az osztóműre amely a szennyvizet az két kombinált reaktorra vezeti. A felszín feletti kombinált reaktorok feladata egyrészt a szennyvíz ülepítése, a biológiai tisztításhoz szükséges aerob állapot megteremtése és fenntartása, valamint az iszap rész stabilizálása és ülepítése. A kombinált reaktorokban az említett munkarészeket a reaktoron belül egymást követően végzik. A műtárgy magában tartalmazza a levegőztető madencét, az utóülepítőt, a gépi kotrót, a levegőztető rendszert, a víz alatti keverőket és oldott oxigén mérőket. Az egymás után kapcsolt funkciók számítógépes vezérléssel követik egymást: levegőztetés, ülepítés, aerob

iszapstabilizálás, elválasztás. A szennyvíz szerves komponenseinek lebontása a levegőztető térrészben történik. A levegő bejuttatását ún. mélylégbefúvásos rendszeren keresztül a telep kompresszorai végzik. A levegő bejuttatása a levegőztető blokk aljában lévő membráncsöves injektálással történik. A levegőztetés után a szennyvíz biomassza szétválasztása a kombinált reaktorban befüggesztett Dortmundi típusú utóülepítő térben megy végbe. Az leválasztott fölösiszap az iszapsűrítőbe kerül. Az iszapsűrítő feladata a biológiai fokozatban keletkező szennyvizek fölösiszapjának stabilizálása és gravitációs úton történő sűrítése. Az iszapstabilizálóból és -sűrítőből származó szennyvíz reciklációs ágon vezetődik vissza a levegőztető térbe. A víztelenített iszap a fedett, betonozott iszaptároló kapacitásától függően kerül elszállításra. A tisztított szennyvíz szükség esetén a telepen lévő labirint medencében fertőtleníthető, majd ezt követően a Zagyva folyó 85+000 fkm szelvényénél kerül bevezetésre, szivattyús megoldással.

A rendszer a fentiek mellett tartalmazza a biológiai nitrogén és vegyszeres foszforeltávolításhoz szükséges reaktortereket és berendezéseket.

Egy-egy technológai egység esetében szükséges javítás, illetve karbantartás a technológiai elemek megkerülésével, részleges üzemvitelben lehetséges. Ilyen alkalmakkor a tisztítástechnológia csökkentett hatékonyságú. A csatornahálózat szennyvízviisszatartó kapacitását figyelembe véve a szennyvíztisztító üzem teljes kizárása kb. 24 órán keresztül lehetséges.

A szennyvíztelep kialakításakor 1400 m³/nap szennyvíz és 50 m³/nap csapadék befogadására tervezték. A tisztított szennyvíz minőségére előírt határértékek a szentlőrinc-káti telep esetében:

pH	6,5 -8,5
KOI	50 mg/l
BOI ₅	15 mg/l
összes lebegőanyag	30 mg/l
NH ₄ -N	2 mg/l
N _{össz}	15 mg/l
P _{össz}	0,7 mg/l
Szerves oldószeres extrakt (SZOE):	2 mg/l

A telepre beérkező szennyvíz paraméterei az ellenőrző mérések alapján jelenleg elmaradnak a tervezettől. A Környezetvédelmi Program készítése során a részünkre átadott információk alapján a szennyvíztelep kibocsátási értékei jelenleg nem haladják meg a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által előírt (fent bemutatott) határértékeket.

A szennyvíztelepen történt látogatás alapján a beérkező szennyvíz minőségét befolyásoló problémák lehetnek a csatorna hálózat egyes területeinek nem gravitációs vezetése, a hálózat egyes elemeinek könnyű elakadása, dugulása, a lakossági egyedi berendezések sorozatos meghibásodása, ami a berendezések elhasználódásán túl az egyedi felhasználók gondatlanságához is köthető (pl. nem a hálózatba való anyagok a szennyvízként történő ürítése).

5.5.6. Energia felhasználás

Tóalmás közműellátottságának vizsgálatára pontos számszerű adatok a statisztikai évkönyvekből állnak rendelkezésre. A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a település lakásállományának majdnem 100 %-a rendelkezik villamosenergia ellátással. A település villamosenergia ellátásának szolgáltatója az ÉMÁSZ Nyrt.

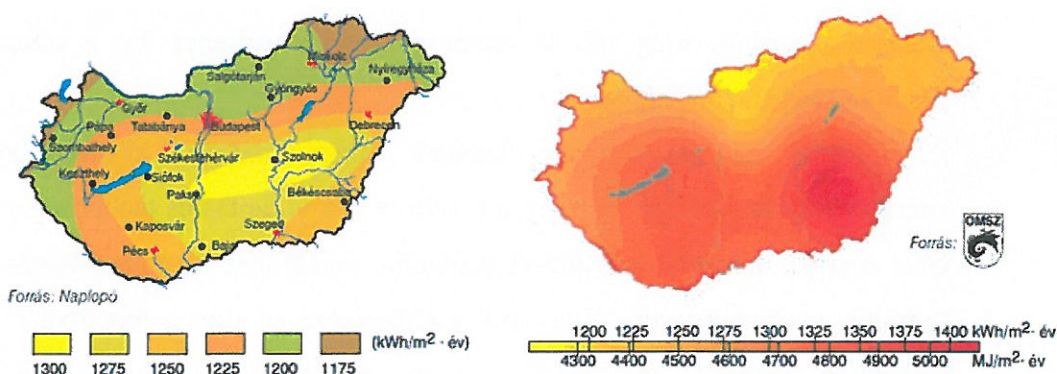
A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók használata, bár a vezetékes földgáz megjelenésével párhuzamosan szorul ki általában a települések energiaellátásából, még ma is jelentős szerepet töltenek be a települések, így Tóalmás energiaellátásában is.

A földgáz megérkezése gyökeresen megváltoztatta a település korábbi energiaellátását. A villamosenergia továbbra is a világítás és technológiai, erőátviteli célú energia igények kielégítését szolgálja. A földgáz komplex hasznosításával a termikus energiaigények teljes körű kielégítésére alkalmas, felváltva a környezetet erősebben szennyező nem vezetékes energiahordozók szerepét. Az utóbbi években a földgáz árának növekedése a vegyes, vagy más (pl. tűzifa, szén) alapanyagú tüzelőberendezések elterjedésének ismét kedvezett.

Tóalmás földgázellátásának szolgáltatója a TIGÁZ Zrt. A település lakásállományának 60%-a rendelkezik földgázbekötéssel. Ez a szám jelzi a komfortosabb életkörülményt biztosító automatikus üzemviteli hőellátás megoldása iránt fokozottabb igényt.

Az átfogóbb területrendezési tervek, a természeti adottságok ismerete alapján a megújuló energiahordozók közül a szélnek, a geotermikus és a napenergiának van, illetve lehet jelentősebb szerepe, energiagazdálkodási szempontból. Az átfogó tervek jelzik, hogy a település térségében a termálvíz kincs hasznosítási lehetősége is természeti adottság. A termálvíz hasznosításának elsődlegesen idegenforgalmi jelentősége van, energiagazdálkodási szempontból hasznosítása csak másodlagos lehet. A termálvíz komplex hasznosítása a termálprojekten belül történik.

Az Alföld, a Duna-Tisza köze természeti adottságaként kezelhető, hogy az országra készített korábbi vizsgálatok szerint a napenergiát gazdaságosan hasznosítható területként jelölték Tóalmás térségét is. A passzív napenergia-hasznosítás az épületek tájolásával érhető el. Ezt nagyon jól lehet hasznosítani új épületek elhelyezésénél, az új épületek jól megtervezett telepítésével. Az épület kedvezőbb tájolásán kívül egyéb építészeti elemek alkalmazásával, tudatos növénytelepítéssel fokozni lehet a hasznosítható napenergia mennyiségét. Jelentős vezetékes energiafogyasztás takarítható meg, ha az új, még beépítetlen térségek beépítési tervei a passzív napenergia hasznosítására törekedve készülnek. Nagyon fontos a továbbtervezés során ennek a szemléletnek a figyelembe vétele. A kedvező fekvésű napos területeken 2000 körüli napsütéses órányi napenergiát lehet hasznosítani.

A napenergia használata időjárás-függő, ezért a vezetékes energiahordozóval történő ellátást nem helyettesíti, csak az éves vezetékes energiafogyasztást csökkenti.

A szélenergia hasznosítási lehetőségét is kínálják a tágabb térségben végzett előzetes mérések. A szélenergia hasznosítására is ugyanaz vonatkozik, mint a napenergia hasznosítására, hogy lehetősége időjárás függő, ezért a hagyományosan használt

energiahordozóval történő ellátás beruházása nem takarítható meg, csak a felhasználása csökkenthető, s ezzel a levegőtisztaság növeléséhez lehet hozzájárulni. Meg kell említeni a megújuló energiaforrások között a hőszivattyú alkalmazásával a föld energiájának a hasznosítási lehetőségét is. Ez is egyedi berendezés, az egyes telkeken belül jelenthet kedvező megoldást. Ezek alkalmazási igényéről a továbbtervezés során lehet dönteni, a településrendezési tervet nem befolyásolja.

5.5.7. Elektronikus hírközlés

Vezetékes hírközlési létesítmények

A település vezetékes távközlési szolgáltatója az UPC Magyarország Kft. A hálózat jellemzően oszlopokra szerelt légkábellel épült. Meg kell jegyezni, hogy a távközlési hálózat számára önálló, saját oszlopsort helyeztek el. Így az utcákban jellemzően két oszlopsor található. Ezekben az utcákban az utcafásítás lehetőségét nehezítik az oszlopsorok.

A vezetékes távközlés bár műszaki megjelenésében közmű jellegű, szolgáltatása alanyi jogon történik. Ezért az igénylők ellátása is egyéni elbírálással, egyéni szerződéskötés alapján történik. A szükséges hálózatfejlesztést a szolgáltató saját beruházásként valósítja meg.

Vezeték nélküli hírközlési létesítmények

A távközlési ellátottságot lényegesen növeli a mobiltelefonok használata. Ennek területi korlátja nincs. Tóalmáson valamennyi vezeték nélküli táv- (T-Mobile, Telenor, Vodafone) és hírközlési szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.

5.6. Nagyobb környezethasználó üzemek bemutatása

Tóalmás közigazgatási területén jelenleg nem található olyan üzem, mely jelentős környezeti hatással bírhat, azaz működéséhez a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság által kiadott környezetvédelmi engedély vagy egységes környezethasználati engedély szükséges.

6. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, VALAMINT KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTOK

6.1. A környezetvédelmi program alapvető célkitűzései

A környezetvédelmi program alapvető célkitűzése a fenntartható gazdálkodás szükséges legfontosabb környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági feltételek kialakítása és a környezetvédelem stratégiai feladatainak meghatározása. Ehhez konkrét beavatkozásokra, bizonyos tevékenységeket ösztönző, másokat korlátozó szabályozásra van szükség. A környezetvédelmi program célja nemcsak a legfontosabb környezeti problémák feltárása, hanem azok megoldása is, természetesen a megfelelő logikai sorrendben. A helyi, települési környezetvédelmi programban figyelembe kell venni a Nemzeti Környezetvédelmi Program célkitűzéseit is.

„A Nemzeti Környezetvédelmi Program fő céljai:

- a) az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése; a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása;
- b) az élő és élettelen környezet természetközeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése;
- c) a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal (víz, föld, levegő) való takarékos, értékvédő gazdálkodás, ezeknek a következő nemzedékek számára való megtartása;
- d) az előzőekkel összefüggésben a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus, az ésszerű környezet-igénybevételre és a minimális környezetkárosításra törekvő viszonyának megvalósítása.

A Program prioritásait úgy kell meghatározni, hogy közben állandóan figyelembe vegyük a környezet egészét, összefüggő rendszerjelleget. A környezet állapotában végbemenő változásokat két, bizonyos fókig ellentétes tendencia jellemzi.

Egyfelől az állapot egésze hosszabb időt tekintve folyamatosan romlik (életkilátások romlása, szennyezett ipartelepek számának növekedése stb.). Másfelől egy sor

szakterületen vagy egy-egy regionális és helyi kérdésben kimutathatóan jelentős javulás történt, amely a gazdasági visszaesésnek és szerkezetváltásnak is köszönhető (például a kén-dioxid kibocsátás, vagy egy-egy ipari régió összkibocsátása terén). A környezet védelmének kérdésében bizonyos területeken jelentős előrelépés történt mind a szabályozást, mind a közvetlen beruházásokat illetően, de még nem alakult ki átfogó és a döntések részévé váló környezetvédelmi cél- és eszközrendszer. Mindezek alapján a következő fő szempontokat kell figyelembe venni:

- a) az ország jelentős természeti erőforrásokkal, környezeti értékekkel rendelkezik, amelyek védelme gazdasági érdek is;
- b) a korábbi évtizedekben jelentős környezeti értékvesztés történt, ezek hazai, regionális, illetve globális környezeti problémákra vezethetők vissza;
- c) a már érvényben lévő nemzetközi környezetvédelmi szerződések és együttműködések számos feladatot jelentenek a környezetvédelem számára;
- d) számottevő mértékben a káros környezeti hatásoknak is tulajdoníthatóan az emberi egészség és a természeti értékek védelme nem kellőképpen megoldott; a helyzet különösen kritikus akár a halálozási és megbetegedési mutatókat, akár a természeti értékek alakulását vizsgáljuk;
- e) nagyon erősek azok a háttértényezők, amelyek a káros környezet-egészségügyi hatásokat súlyosbítják (stresszhelyzetek, túlterheltség, fogyasztási szokások stb.).

A problémák megoldása szempontjából alapvető jelentőségű a társadalmi részvétel, a tudatformálás, a lakosság megfelelő tájékoztatása.

A problémák ismertetését követően az általános célkitűzések megfogalmazása az adott terület, szakágazat számára a problémák megoldásának fő irányait jelentik. A konkrétabb célok, illetve a cselekvési irányok a számszerűsíthető célállapotokat, azonosítható tartalmú feladatokat határozzák meg a Program hatéves időszakára.”

6.2. A települési környezetvédelmi program céljai területenként

A Nemzeti Környezetvédelmi Program külön fejezetben foglalkozik a települési környezet védelmével az elérni kívánt célok között. Célállapotként egy kevesebb környezeti eredetű stresszhatást közvetítő, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet hosszabb távú kialakítását jelöli meg.

Ennek megfelelően az általános településkörnyezeti célok a következők:

- A települési légszennyezés csökkentése az önkormányzatok környezetvédelmi programjainak megfelelően;

Természetvédelem

- A Tápió-Hajta Tájvédelmi Körzet rövid- és hosszú távú terveinek megismerése és integrációja a helyi programokba.
- Helyi jelentőségű természetvédelmi területek és értékek, illetve ökológiai folyosók állapotának megismerése és hosszú távú kezelésük megalapozása kezelési terv készítésével;
- Potenciálisan helyi védelem alá vonható, illetve helyi védelem alá vonni szükséges területek keresése, a védetté nyilvánítás elkezdése;
- Vizes élőhelyek állapotának fennmaradása, javulása.

Tájvédelem, települési zöldterületek, épített környezet

- A zöldfelületek területi növekedést az őshonos fák elterjedésével, elterjesztésével kell elérni;
- A bel- és külterületek ökológiai potenciáljának megmaradása, növekedése összhangban a természetvédelemnél megfogalmazott célokkal;
- A pollenek általi allergiás megbetegedéseket okozó növények, illetve kellemetlenséget okozó állatok (pl. szúnyogok) térhódításának megállítása.
- Helyi védettségű műemlékek megóvása, utcaképek fenntartása.

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékgazdálkodással megbízott szolgáltató kiválasztása
- A lélekszámra vetített, valamint az összes hulladékmennyiség növekedésének megállítása;
- A szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakosság arányának megtartása, fejlesztése;
- A lakoságnál keletkező veszélyes hulladékok megfelelő kezelése;
- Az illegális hulladéklerakással és lerakókkal szembeni fellépés.

Csapadékvíz elvezetés

- A csapadékvíz elvezetés problémáinak felmérése a globális éghajlatváltozás tükrében (lökésszerű nagy csapadékok elvezetésének problémái).

Szennyvízelvezetés és -tisztítás

- Esetlegesen létesülő üzemek, ipari eredetű szennyvizei csak helyi előkezelés és/vagy, tisztítás után juthatnak a közcsatornába és/vagy felszíni vízbe (befogadóba);

Zaj és rezgés elleni védelem

- A közlekedés eredetű zajterhelés ellenőrzése.
- Az esetlegesen betelepülő újabb üzemek esetében biztosítani szükséges, hogy a működés jelentős zajhatással ne járjon.

Megújuló energiahasználat

- A közintézmények alternatív energiaellátása
- A megújuló és fenntartható energiaforrások elterjedésének elősegítése

Környezeti nevelés

- A környezettudatosság intézményi és közösségi promótálása, fejlesztés, terjesztése

A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében vállalt feladatokat a következő, 7. fejezetben, az egyes környezetvédelmi területenként mutatjuk be, ugyanakkor olyan ideális célállapotot, amely átfogó módon minden tényezőt figyelembe vesz, a jelenlegi keretek között nem lehet meghatározni. A témakörrel kapcsolatos legfontosabb célok: az önkormányzat környezetvédelmi munkájának erősítése, a települési környezetvédelmi tervezés módszertanának kialakulása, alkalmazásának elősegítése.

7. TÓALMÁS TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMPONTJAI

7.1. Földtani közeg védelme

A termőtalaj védelme a vízminőség védelemmel szorosan összefüggő feladat, amely minőségi és mennyiségi szempontból egyaránt fontos. A minőségi védelem a szennyezések megakadályozásával és a talaj termőképességének biztosításával és a racionális földhasználattal biztosítható.

Az Önkormányzat koordináló és tájékoztató szerepével a termőföld mennyiségének és minőségének védelmére szolgáló program indítása Tóalmás térségében jelenleg

indokolható lehet, annak érdekében, hogy a gazdák tájékoztatásával és a kooperációs felületek megnyitásával hosszabb távon ösztönözzük a külterületi földek jelentősebb zöldítését és a természetes élőhelyek fejlesztését.

A táj szempontjából kedvező továbbá mind a burkolt, mind a földutak mentén lévő kevés fasor, mely a környezeti ártalmak elhárítása mellett a táj tagolásában, a tájkép kedvező alakításában játszik szerepet. A fásítás során szorgalmazni kell a tulajdonosokat az őshonos fajok ültetésére. A területen a tájképi adottságok megőrzése illetve kedvező irányba történő változtatása érdekében gyepek és erdőművelési ágú területeket védeni, fejleszteni kell.

A feladat elkezdésének ideje:	2018.
A feladat határideje:	folyamatos
Becsült költsége:	jelenleg nem ismert
Finanszírozó:	Települési Önkormányzatok, gazdálkodói önerő, Pályázati forrás
Felelős:	Tóalmás Község Önkormányzata

7.2. Felszíni- és felszín alatti vizek védelme

A település szennyvíztisztító telepének fejlesztésének megvalósulásával, várhatóan jelentősen javulni fog a felszíni és felszín alatti vizek állapota.

A település közigazgatási területein lévő felszíni és felszín alatti vizek tekintetében javasolható egy monitoring rendszer kiépítése, amelynek felszíni és felszín alatti elemeit meghatározott időközönként elemezni lehet. A monitoring rendszer része lehet a Hajta patak, illetve települési talaj, illetve rétegvízre szűrőzött kutak.

A feladat elkezdésének ideje:	2020
A feladat határideje:	folyamatos
Becsült költsége:	mintavételi pontok és vizsgálati irányoktól függ
Finanszírozó:	Tóalmás Önkormányzata, Pályázati forrás
Felelős:	Tóalmás Önkormányzata

7.3. Levegő-tisztaság védelem

A közlekedési eredetű légszennyező terhelő hatások forgalomszervezéssel, a lakóutcák és az intézmények körüli **közlekedési területek zöldfelületeinek intenzív fenntartásával, fejlesztésével**, az utcák és dűlőutak fásításával kompenzálhatók.

A településre nem szabad a levegőminőséget alapvetően megváltoztató szennyező forrást beengedni. A mezőgazdasági területek gondos művelésével, a közterületek fenntartásával elkerülhető az allergén növények által okozott pollenterhelés és a szabad földfelszínekről származó porterhelés időszakosan zavaró hatása. A közterületek – főleg a burkolt felszínek – tisztán tartása a porterhelést számottevően csökkenti.

A hazai települési levegővédelem jelentős problémája a szálló (PM₁₀) porszennyezés. Ezt részben meg tudja előzni az utak burkolatainak fejlesztése. Burkolat nélküli, poros utak megszüntetése kapcsán az utak burkolatának felújítását, kiépítését csak összközműves területen érdemes elkezdni.

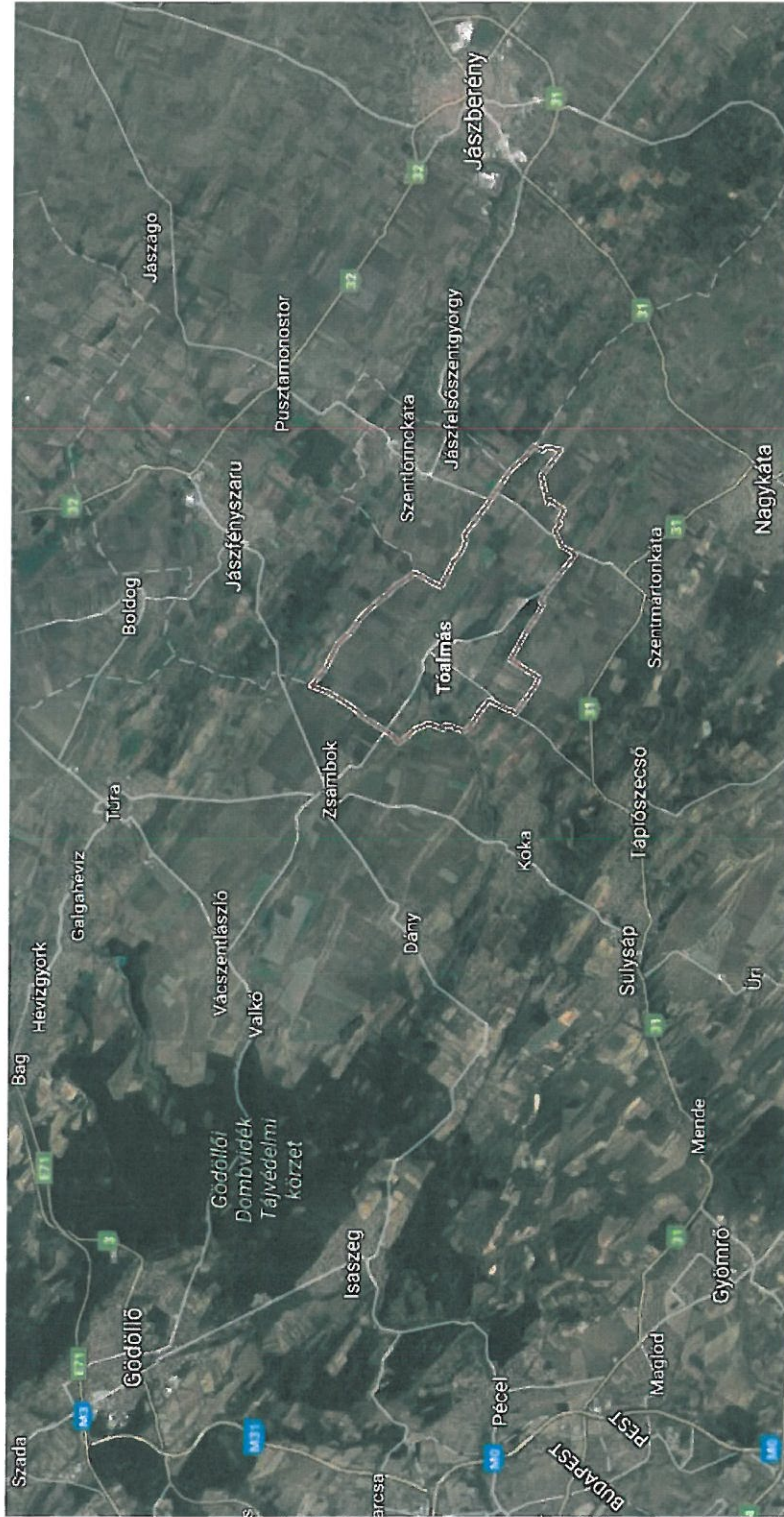
A feladat elkezdésének ideje:	folyamatos
A feladat határideje:	folyamatos
Becsült költsége:	nem ismert
Finanszírozó:	Pályázati források
Felelős:	Tóalmás Község Önkormányzata

Ezt a problémát sokszor súlyosbítja a hulladékégetés, illetve hulladéktüzelés, illetve az olyan minőségű tüzelőanyag és égetés alkalmazása, amely toxikus porok keletkezéséhez vezet. A szállópor szennyezés megelőzésének települési lehetőségei a hulladék égetés lehető legszigorúbb elkerülése. Ennek érdekében a szankciók bevezetése mellett fontos a lakosság tájékoztatása és a környezeti nevelés.

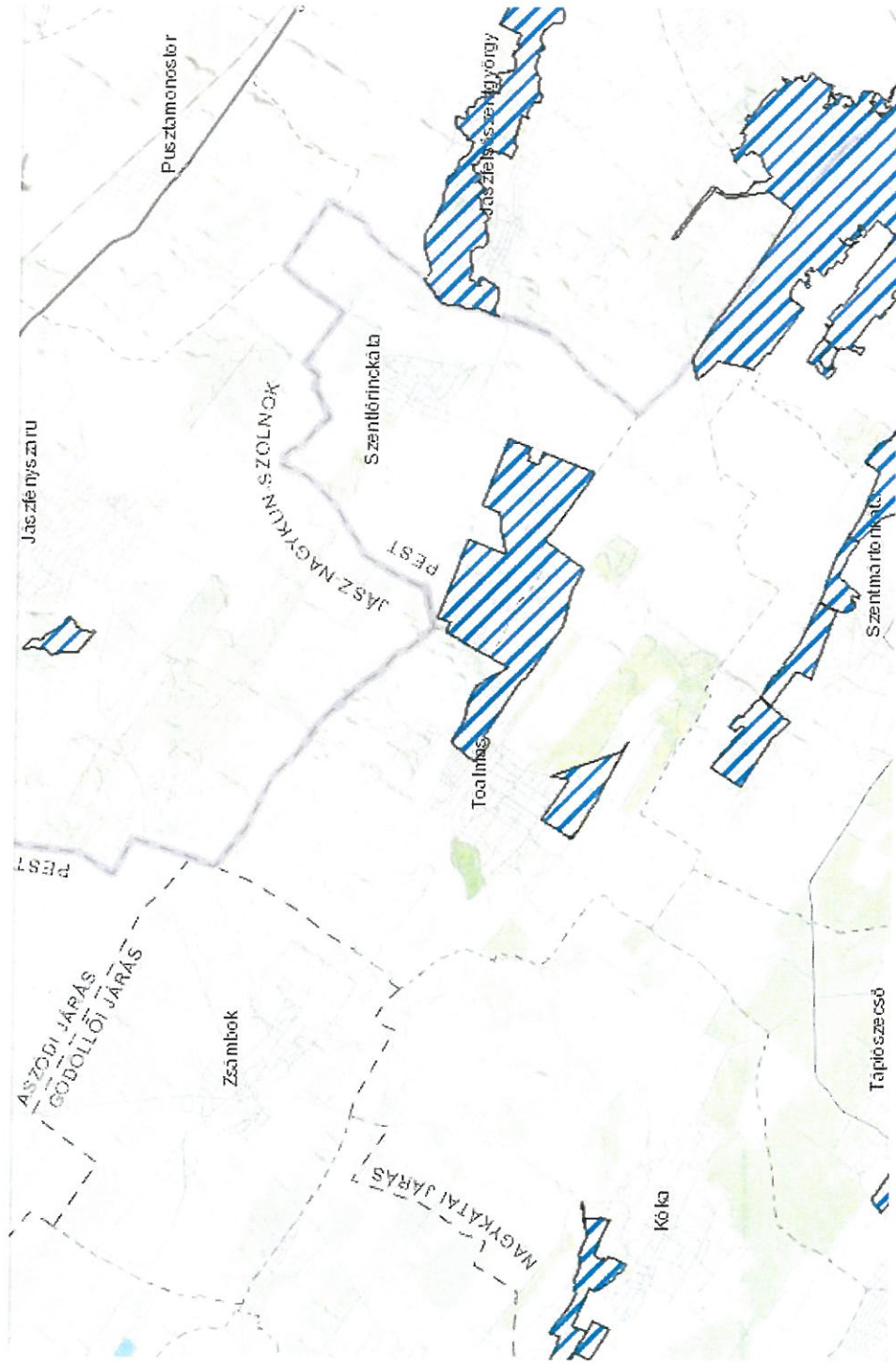
A feladat elkezdésének ideje:	folyamatos
A feladat határideje:	folyamatos
Becsült költsége:	nincs
Finanszírozó:	Tóalmás Község Önkormányzata
Felelős:	Tóalmás Község Önkormányzata

A levegővédelmi célzatú önkormányzati rendeletek megalkotásánál, figyelembe kell venni az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997.

Környezetvédelmi Program - Tóalmás (2017-2022)

1. melléklet Tóalmás elhelyezkedése, műhooldfelvétel (Forrás Google Earth)

2. melléklet Tóalmás település területét érintő Natura 2000 területek elhelyezkedése (Forrás: TIR)

3. melléklet Tóalmás község felszínborítottsági (Corine) és ökológiai hálózati térképe (TIR)